

สสค.สาร

ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ISSN 1513-3591

ขอคุยด้วย

ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๘ และวันคล้ายวันพระราชสมภพ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ สลค.สาร ขอนำเสนอบทความพิเศษ “สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กับการอนุรักษ์กล้วยไม้ไทย” และ “สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร กับพระราชกรณียกิจด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อม และด้านสังคมสงเคราะห์” เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสมหามงคลดังกล่าว และขอเชิญชวนผู้อ่านร่วม น้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีต่อพสกนิกร สถานที่ท่องเที่ยวในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินอกจากจะเป็นโครงการเพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนแล้วยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรมของไทยอีกด้วย นอกจากนี้ ขอแนะนำเรื่องราวดี ๆ เกี่ยวกับกิจกรรม “Bike for Mom ปั่นเพื่อแม่” มาเล่าสู่กันฟังด้วย

สารบัญ

๓ บทความพิเศษ :

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
กับการอนุรักษ์กล้วยไม้ไทย

๑๐

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
กับพระราชกรณียกิจ ด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อม
และด้านสังคมสงเคราะห์

๒๗

การเสนอเรื่องเกี่ยวกับหนังสือสัญญาและการประชุม
ระหว่างประเทศต่อคณะรัฐมนตรี

๓๖

สุขภาพสบายใจ : ความฝัน

๔๑

รู้ รัก ภาษาไทย : โลกทัศน์

๑๙

Bike for Mom ปั่นเพื่อแม่

๔๒

เรื่องสำคัญที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๔๖

มติคณะรัฐมนตรีที่สำคัญ

๒๑

เที่ยว ๑๐ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริน
ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

๔๙

ไปไหนไปกัน :

อุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล

บทความ/ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏใน “สลค.สาร” เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา	ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สมชาย พุฒิกัลป์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, สุพัตนา สุมลวิทย์ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ชีระพงษ์ วงศ์ศิระวิลาส รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
บรรณาธิการ	สิบล้วน วรวิสุทธิ รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	กานต์พิชชา ปิ่นแก้ว, จิตตา กิตติเสถียรนนท์, ทวีวัฒน์ อัครพลวงศ์, ประธาน ผุดผ่อง, ปราณี สาสนธรรมบท, พงษ์เทพ พ่วงเสมา, สมศรี นาคจำรัสศรี, อมราลักษณ์ รักช่วงศ์
ฝ่ายประสานงาน	กานต์พิชชา ปิ่นแก้ว, ทวีวัฒน์ อัครพลวงศ์
ฝ่ายพิสูจน์อักษร	กัญชสี จ่านงค์วงศ์, จิตตา กิตติเสถียรนนท์, ปริยนงคราญ จงธรรมคุณ
ฝ่ายจัดงานศิลป์	เชมจิรา ชันแก้ว, ธัญมน สิ้นสำอาง
ฝ่ายประชาสัมพันธ์	วัลภา สุขผล
ฝ่ายจัดการทั่วไป	กนกวรรณ พงษ์พันธ์ุ, เกศรา ไชยพิทักษ์, เชมจิรา ชันแก้ว, ดวงกมล แสงสุวรรณ, ธัญมน สิ้นสำอาง, นก วรทัต, วชิร สิงห์ราช, สมภพ กลิ่นหอม, อาทิตติยา คำตา
พิมพ์ที่	สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา ถนนสามเสน กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐ โทร. ๐-๒๒๔๓-๐๖๑๑-๓

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ กับการอนุรักษ์กล้วยไม้ไทย

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงประกอบพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อสนองพระบรมราโชบายในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการทำนุบำรุงแผ่นดินไพร่ฟ้า ประชาชนราษฎรให้มีแต่ความผาสุก ร่มเย็น ด้วยพระอัจฉริยภาพ พระวิริยะอุตสาหะ และน้ำพระราชหฤทัย ที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตา โดยมีได้ทรงย่อท้อต่อความลำบากแต่อย่างใด ทรงทุ่มเทพระวรกาย อย่างไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ปวงพสกนิกรตลอดมา ด้วยพระอิริยาบถ อันงดงามอ่อนปรนในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ว่าจะได้เสด็จฯ ไปทรงงาน ณ ที่แห่งใด จะทรงเยี่ยมพระสรวล อย่างเป็นกันเอง และพระราชทานพระราชานุญาตให้ราษฎรได้เข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด โดยมีได้ถือพระองค์ แต่ประการใด ทำให้เหล่าพสกนิกรทั้งปวงรู้สึกปลื้มปิติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างเปี่ยมล้น โดยทั่วกัน

เมื่อเสด็จฯ ไปทรงงาน ณ พื้นที่แห่งใด ก็ทรงให้ความสนใจสนพระราชหฤทัยในธรรมชาติ รอบพระวรกายอยู่เสมอ ทั้งป่าเขาลำเนาไพร่ ต้นน้ำลำธาร สัตว์ป่าและพันธุ์ไม้ โดยเฉพาะกล้วยไม้ไทย ซึ่งทรงให้ความสนใจสนพระราชหฤทัยเป็นพิเศษอย่างยิ่ง

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดที่จะเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรพรรณไม้แปลก ๆ และที่หายากนานาพันธุ์ โดยเฉพาะกล้วยไม้ไทยต่าง ๆ แม้ว่าเส้นทางชมธรรมชาติจะค่อนข้างยากลำบาก ต้องลัดเลี้ยวไปตามโขดหินและไม่ราบเรียบ แต่ก็มิได้ทรงย่อท้อแต่ประการใด เมื่อครั้งเสด็จฯ ไปทอดพระเนตร พรรณไม้ป่า ณ บริเวณโคกนกกะบาและลานสุริยัน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย ในเดือน มีนาคม ๒๕๓๔ ได้ทอดพระเนตรกล้วยไม้ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์และหลากหลายมากบริเวณนั้น และมีกล้วยไม้ชนิดหนึ่งที่กำลังให้ดอกสวยงามและยังไม่มีชื่อเรียกภาษาไทยอีกทั้งยังเป็นกล้วยไม้ป่าหายาก และพบไม่บ่อยนัก มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Eria amica* Rchb.f.. ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ชื่อว่า **นิมมานรดี**

คัดลอกมาจากวารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๔๗
ของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (บทความพิเศษ โดย นายวีระชัย ณ นคร)

นิมมานรดี เป็นกล้วยไม้อิงอาศัย ลำลูกกล้วย รูปทรงกระบอก ใบรูปขอบขนานแกมรี ดอกออกเป็นช่อยาว ดอกย่อยสีขาว มีขีดตามยาว สีแดงเข้ม กลีบปากที่ตอนปลายมีสีเหลืองเข้มและมีแต้มสีแดงเข้ม ที่โคนกลีบด้านใน ดอกบานเต็มที่กว้าง ๑-๑.๕ เซนติเมตร

“...เพราะว่า ทราบว่ารองเท้านารีชนิดนี้ไม่ขึ้นที่ไหนนอกจากบนภูหลวง ไม่พบที่ไหนในประเทศไทย แล้วก็บนภูหลวงเรานี้มีฤดูใบไม้ร่วงด้วย อย่างจะเห็น ใบเมเปิ้ลสีแดงฉานก่อนที่เขาจะร่วงลงมา และน้ำตกนี้แหละคือคุณสมบัติที่เราต้องมีป่า เอาไว้ก็เพื่อช่วยบรรยากาศให้มีความสมดุลกัน ฝนลงถูกต้องตามฤดูกาล การที่เรา จะตัดต้นไม้ทั้งหมดนี้ ไม่ใช่ทำให้ไม่หมดจากป่าไปเท่านั้นนะ มันหมายถึงเราทำลาย บรรยากาศข้างบนด้วย”

พระราชดำรัส พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล
ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต
วันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖

ด้วยทรงตระหนักดีว่าธรรมชาติคือสายใยแห่งชีวิต ต่างมีความผูกพันและเชื่อมโยงต่อกัน อย่างลึกซึ้ง จึงทรงให้ความสำคัญพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่งในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อันเป็นแหล่ง ต้นน้ำลำธารที่สำคัญ รวมถึงพรรณพืช สัตว์ และสิ่งแวดล้อม ที่การเปลี่ยนแปลงไปของส่วนใดส่วนหนึ่ง ล้วนส่งผลกระทบต่อสมดุลแห่งธรรมชาติอย่างสำคัญ

ทรงทราบว่าแผ่นดินไทยผืนนี้ ทั้ง ๕๑๔.๑๒๖ ตารางกิโลเมตร เป็นแผ่นดินทองที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ได้เกื้อกูลทุกชีวิตให้ดำรงอยู่อย่างมีความสุขมาแล้ว แต่โบราณกาล หากแต่ทว่าในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและ สมดุลแห่งธรรมชาติเริ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่เสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว จนน่าใจหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าและพรรณพืชของไทยได้ถูกคุกคามอย่างหนักและต่อเนื่อง ทั้งจากภัยธรรมชาติและ โดยเฉพาะจากน้ำมือมนุษย์ จึงเป็นเรื่องที่น่าวิตกอย่างยิ่ง เพราะป่าอันเป็นแหล่งกำเนิดแห่งน้ำและ ความอุดมสมบูรณ์มีคุณค่าอันนับแต่ทุกชีวิตกำลังเข้าสู่สภาวะวิกฤติ อันจะเกิดผลกระทบโดยตรง ต่อทุกชีวิตอย่างใหญ่หลวง ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติอันทรงคุณค่านานาชนิดก็ยังไม่ได้มีการศึกษา หาประโยชน์อย่างยั่งยืนกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกล้วยไม้พื้นเมืองของไทย ซึ่งเป็น ทรัพยากรธรรมชาติที่ล้ำค่าที่สุดอย่างหนึ่งของประเทศ ได้ถูกเก็บหาออกจากแหล่งธรรมชาติในป่า ไปเป็นอันมาก จนเกินกว่ากำลังของธรรมชาติจะฟื้นคืนได้ ทั้ง ๆ ที่การศึกษาในเรื่องของกล้วยไม้ไทย ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น

โดยที่ประเทศไทยจัดเป็นศูนย์กลางการกระจายของพรรณพืชที่หลากหลายที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กล้วยไม้ป่าที่สวยงามและทรงคุณค่านานาชนิดจึงพบขึ้นอยู่ทั่วไปในบริเวณนี้ กล้วยไม้ไทยที่นักพฤกษศาสตร์ได้สำรวจพบไว้แล้วในขณะนี้ มีจำนวนถึง ๑๗๘ สกุล รวม ๑,๑๒๘ ชนิด เป็นที่นิยมปลูกเลี้ยงกันมานาน มีบันทึกไว้แต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ที่กล่าวถึงการเก็บหาและปลูกเลี้ยงเอื้องชนิดต่าง ๆ ที่ให้ดอกสวยงาม แต่ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา กล้วยไม้ไทยหลายชนิดได้สูญหายไปจากแหล่งกำเนิดจนสังเกตได้และไม่พบว่าได้มีการนำไปปลูกเลี้ยงอยู่ ณ ที่ใด จึงอาจสันนิษฐานได้ว่ากล้วยไม้เหล่านี้หลงเหลืออยู่น้อยในธรรมชาติ หรืออาจจะสูญพันธุ์ไปแล้วจากประเทศไทยก็เป็นได้ในเรื่องนี้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้ทรงให้ความสำคัญและความห่วงใยเป็นอย่างยิ่ง

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้และพันธุ์ไม้นานาพันธุ์ตลอดมา จนเป็นที่ประจักษ์เลื่องลือกันโดยทั่วไปไกลถึงต่างประเทศ บริษัท Black and Flory Ltd. ประเทศอังกฤษ ซึ่งได้ผสมกล้วยไม้สายพันธุ์ Cattleya Bow Bells และ Cattleya O'brieniana var. alba ได้ลูกผสมที่มีความสวยงามมากเป็นพิเศษและจดทะเบียนไว้ภายใต้ชื่อพันธุ์ว่า Exquisite เมื่อปี ๒๕๐๑ เมื่อนำเข้าประเทศก็ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม A.M./RHS. จาก The Royal Horticultural Society แห่งประเทศอังกฤษ จึงได้มีการขอพระราชทานพระราชนุญาตเชิญพระนามาภิไธย ใช้เรียกชื่อกล้วยไม้พันธุ์ดังกล่าวว่า “**แคทลียาควีนสิริกิติ์**” ซึ่งต่อมาภายหลังได้มีการปรับปรุงและคัดพันธุ์ที่ทนร้อนมาปลูกในประเทศไทย เรียกชื่อสายพันธุ์ว่า Diamond Crown และได้รับรางวัลยอดเยี่ยม A.M./RSPC. จากสมาคมพฤกษชาติแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ อีกด้วย

แคทลียาควีนสิริกิติ์ เป็นกล้วยไม้ที่มีดอกใหญ่ สีขาวนวล กลีบดอกและกลีบปากแผ่กว้าง ขอบกลีบยื่นเป็นลอนคลื่น กลีบปากส่วนกลางมีหยักเว้าลึกและมีแต้มสีเหลืองทองด้านในเด่นชัดเจนนอกบานเต็มที่กว้าง ๑๒-๑๔ เซนติเมตร

เมื่อครั้งเสด็จฯ ไปทรงเป็นประธานงานกล้วยไม้เอเชียแปซิฟิก ครั้งที่ ๔ ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ในระหว่างทอดพระเนตรนิทรรศการและการประกวดกล้วยไม้ ซึ่งมีกล้วยไม้ไทยสวยงามต่าง ๆ นำมาจัดแสดงเป็นอันมาก ได้มีพระราชดำรัสกับคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ศาสตราจารย์ ดร.อานนท์ เทียตรง ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ระบุพิ สาคริก และพลเอก เป้ง มาลากุล ณ อยุธยา เกี่ยวกับกล้วยไม้ป่าของเมืองไทยว่า

**“กล้วยไม้ไทยมีความงามมากและมีกลิ่นหอมมาก ซึ่งนับวันจะหา
ดูได้ยากและใกล้สูญพันธุ์ไปทุกขณะ ขอให้ช่วยกันหาทางรวบรวมและอนุรักษ์ไว้
พร้อมกับการขยายพันธุ์ให้มีปริมาณมากพอที่จะคืนสู่ป่าธรรมชาติ”**

พระราชดำรัส พระราชทานในงานประชุมกล้วยไม้เอเชียแปซิฟิก
ครั้งที่ ๔ ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๕

นอกจากนี้ ในหลายโอกาสยังได้มีพระราชดำรัสให้ทุกหน่วยงานได้ร่วมกันช่วยดูแลปกป้อง
รักษากล้วยไม้ไทยอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้กล้วยไม้ของไทยที่สวยงามและหายาก ได้คงอยู่
เป็นมรดกทางธรรมชาติอันล้ำค่าของประเทศสืบไป

หลายหน่วยงานจึงได้ร่วมกันสนองพระราชดำริบังเกิดโครงการอนุรักษ์พันธุ์กล้วยไม้ไทย
หลายโครงการ อาทิ

(๑) โครงการคืนชีวิตกล้วยไม้ไทยสู่ไพรพฤกษ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
และกองทัพภาคที่ ๓

(๒) โครงการอนุรักษ์พันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กรมวิชาการเกษตร

(๓) โครงการอนุรักษ์พันธุ์กล้วยไม้รองเท้านารีอินทนนท์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

(๔) โครงการขยายพันธุ์กล้วยไม้ไทยหายากเพื่อการอนุรักษ์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่

(๕) โครงการขยายพันธุ์กล้วยไม้สกุลสำเภางาม สถานีสาริตและถ่ายทอดการเกษตร ป่าไม้
สิ่งแวดล้อม ตามพระราชดำริ บ้านแปกแซม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โปรดในความงามของธรรมชาติ การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ
ลำธาร รวมถึงชนิดพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ต่าง ๆ เพื่อให้วัฏจักรแห่งธรรมชาติได้เป็นไปอย่างสมดุล แม้ว่า
พระราชกรณียกิจต่าง ๆ จะมีมากจนแทบจะไม่มีเวลาว่างเหลือให้กับการพักผ่อนพระวรกาย ก็ยังทรง
หาเวลาที่จะปลีกพระองค์เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรป่าเขาลำเนาไพรพฤกษ์ ขึ้นชมพรรณไม้ป่าของไทย
และมีพระราชดำรัสในหลายโอกาสกระตุ้นจิตสำนึกให้ทุกคนได้ร่วมกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
เหล่านั้น รวมถึงการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนให้ตระหนักในความสำคัญ รู้จักคุณค่า เกิดความรักและ
หวงแหนในพืชพันธุ์ต่าง ๆ อันจะเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญต่อไปในภายหน้าอีกด้วย

เมื่อวันที ๒๙ มกราคม ๒๕๔๑ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้มี
พระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรความก้าวหน้าในการดำเนินงานของ
สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนั้นได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรพันธุ์ไม้
ตามเส้นทางชมธรรมชาติเลียบน้ำตกแม่สาบและสวนหินไปยังเรือนรวมพรรณกล้วยไม้ไทยที่สวนพฤกษศาสตร์ฯ
ได้รวบรวมกล้วยไม้ป่าพื้นบ้านที่หลากหลายต่าง ๆ ไว้เพื่อการอนุรักษ์ และได้ทอดพระเนตรการปลูกเลี้ยง

และดูแลรักษากล้วยไม้ที่ทางสวนพฤกษศาสตร์ฯ ได้รวบรวมไว้ และตรวจสอบรายชื่อไว้ถูกต้องแล้ว ประมาณได้ถึง ๔๐๐ ชนิด พร้อมข้อมูลด้านนิเวศวิทยาอย่างสมบูรณ์ เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการด้านกล้วยไม้ไทย ให้ได้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป

ในการนี้ ได้มีพระราชดำริให้สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ รวบรวมพันธุ์กล้วยไม้ไทยไว้เพื่อการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศในด้านต่าง ๆ ต่อไป

เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๔ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วย สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรความก้าวหน้าในการดำเนินงานของสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ จังหวัดเชียงใหม่ และในโอกาสอันเป็นมหามงคลฤกษ์นี้ ทั้งสองพระองค์ได้ทรงปล่อยเอื้องชะ (*Dendrobium scabrilingue* Lindl.) คินสู่ไพรพฤกษ์บนคาบไม้ป่าในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ฯ ซึ่งกล้วยไม้พระราชทานทั้งสองกอนี้ ยังคงเจริญเติบโตเป็นอย่างดีอยู่ในสวนพฤกษศาสตร์ฯ และเป็นตัวอย่างการกระตุ้นจิตสำนึกที่สำคัญ ทำให้ทุกคนที่พบเห็นได้บังเกิดความภาคภูมิใจ มีความรู้สึกที่จะต้องช่วยกันอนุรักษ์กล้วยไม้ไทยให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติ เพื่อความงามและคุณค่าของทรัพยากรพืชที่หลากหลายจะได้ดำรงอยู่เป็นสมบัติมรดกตกทอดสู่ลูกหลานไทยต่อไป

เอื้องชะเป็นกล้วยไม้ไทยสกุลหวาย พบมากเฉพาะในพื้นที่ภาคเหนือโดยเฉพาะที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ดอกที่มีกลิ่นหอมหวานชื่นใจ บานนานประมาณเกือบ ๑ เดือน และยังมีศักยภาพสามารถพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจ หากสามารถสกัดทำน้ำหอมจากดอกเอื้องชะได้ ในการนี้ ยังได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ให้แก่คณะอาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้ดำเนินการทดลองสกัดสารหอมระเหยจากเอื้องชะ เพื่อพัฒนาเพิ่มคุณค่าให้เป็นพืชเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนอีกด้วย ซึ่งขณะนี้ผลงานกำลังมีความคืบหน้าไปด้วยดี

ในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๗ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ ไปทอดพระเนตรความก้าวหน้าในการดำเนินงานการอนุรักษ์พันธุ์กล้วยไม้ไทยของสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์อีกครั้งหนึ่ง ด้วยความสนพระราชหฤทัยและทรงพระเกษมสำราญเป็นอย่างยิ่ง ด้วยปรากฏว่าพันธุ์กล้วยไม้ไทยที่หายากและสวยงามต่าง ๆ จำนวนมากได้รับการรวบรวมไว้เพื่อการขยายพันธุ์และนำมาจัดแสดงให้ทอดพระเนตรจึงได้มีพระราชดำริให้สวนพฤกษศาสตร์ฯ และทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันดำเนินการอนุรักษ์และขยายพันธุ์กล้วยไม้ไทยที่หายากอย่างต่อเนื่องและให้ได้ครบวงจร เพราะหากไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังและถูกมองข้ามความสำคัญไปแล้ว มิช้านานกล้วยไม้ป่าที่มีคุณค่าของไทยก็จะลดจำนวนลงสูญหายไปอย่างรวดเร็วและอาจจะเหลือเพียงภาพและชื่อไว้ในความทรงจำของคนไทยเท่านั้น

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถมีพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นอย่างหาที่เปรียบมิได้ต่อทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่าและพรรณพืช อันเป็นสมบัติทางธรรมชาติที่ล้ำค่าของประเทศไทย พระองค์มีพระราชปณิธานอย่างแน่วแน่ที่จะให้คนไทยทุกคนได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญ คุณค่า ความงามของทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ และได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์พันธุ์พืชของไทยทุกชนิด โดยเฉพาะกล้วยไม้ป่าที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ของไทย ที่มีทั้งความหลากหลายและความงามอย่างโดดเด่น เพื่อให้คงอยู่สำหรับอนุชนรุ่นหลังที่จะได้เห็น ชื่นชม และได้รู้จักกันสืบต่อไป และให้เป็นสมบัติสืบทอดคงอยู่คู่ผืนแผ่นดินนี้อีกตราบนานเท่านาน 🌿

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
กับพระราชกรณียกิจ ด้านการเกษตร
สิ่งแวดล้อม และด้านสังคมสงเคราะห์

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สนมพระราชหฤทัย
งานด้านการเกษตรและการพัฒนามาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ พระองค์ได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปทอดพระเนตรการทำนาพร้อมกับทรงขับรถไถนาและทรงหว่านเมล็ดข้าว ณ โครงการ
ส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ครั้นเมื่อทรงเจริญพระชนมพรรษาแล้ว พระองค์ได้พระราชหฤทัยและ
ให้ความสำคัญกับงานพัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องการเกษตรที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม พระองค์สนพระราชหฤทัย
ในการพัฒนาประสิทธิภาพและเพิ่มผลผลิตการเกษตร รวมทั้งกิจกรรมด้านการเกษตรครบวงจร

ดังเช่นในปี ๒๕๒๔ พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อทรงสาธิต
การทำปุ๋ยหมักจากผักตบชวาและวัชพืชอื่น ๆ เป็นปฐมฤกษ์พระราชทานแก่เกษตรกร เพื่อใช้ในการ
เพิ่มผลผลิต ณ บ้านแหลมสะแก ตำบลเดิมบาง อำเภอบางบาล เพื่อบำรุงดินและเพิ่มผลผลิต
ใช้บริโภคในครัวเรือน ซึ่งจะช่วยลดค่าใช้จ่ายและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินและสิ่งแวดล้อม
ในโอกาสนี้ ยังได้ทรงเปิดพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชวนาไทย เพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีโอกาสรับชม
การจัดแสดงประวัติและวิวัฒนาการการทำนาในประเทศไทย ตลอดจนสิ่งของเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้อง
กับการทำนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

คัดลอกมาจากหนังสือ “๖๐ พรรษา มหาวชิราลงกรณ” ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)

หลังจากนั้น พระองค์ยังได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในการทำนาสาธิตอีกหลายครั้ง เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ชาวนาไทยทั่วประเทศ อาทิ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๒๙ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในการทำนาสาธิตโดยใช้ปุ๋ยหมัก ณ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ในการนี้ได้ทรงปฏิบัติการสาธิตการทำนาด้วยพระองค์เอง เมื่อพระราชทานอุปกรณ์การทำนา พันธุ์ข้าวปลูก และปุ๋ยหมักแก่ข้าราชการผู้ใหญ่ไปดำเนินการสาธิตแล้ว ได้ทรงทอดฉลองพระบาทถลกพระสนับเพลา ทรงพระดำเนินลุยโคลน หว่านพันธุ์ข้าวปลูกและปุ๋ยหมักในแปลงนาสาธิต โดยมีได้มีกำหนดการไว้ก่อน ยังความชื่นชมโสมนัส ปลาบปลื้มปิติและซาบซึ้งในพระราชจริยวัตรแก่บรรดาข้าราชการและประชาชนที่มาเฝ้าทูลละอองพระบาทในวันนั้นเป็นอย่างยิ่ง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ยังได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจสำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นความใส่ใจพระราชหฤทัยต่องานด้านการเกษตร โดยเฉพาะข้าว นั่นคือ การเสด็จพระราชดำเนินแทนพระองค์ ในการพระราชพิธีพืชมงคล ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง ซึ่งเป็นพระราชพิธีที่ศักดิ์สิทธิ์ ยิ่งใหญ่ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ และเสวยความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณธัญญาหารเป็นประจำทุกปี

นอกจากนี้ พระองค์ยังใส่ใจพระราชหฤทัยกับงานวิชาการเกษตรด้านอื่น ๆ อีกเป็นอันมากเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นโครงการผักปลอดสารพิษ ไม้ดอกไม้ประดับ งานอารักขาพืช การควบคุมพืชโดยชีววิธี การลดสารเคมีตกค้างในผลผลิต การเกษตร อาหารสุขภาพและผลิตภัณฑ์แปรรูป รวมถึงการวิจัยและพัฒนาพืชพรรณไม้เขตร้อน ไม่เพียงเท่านั้น ยังเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดการประชุมเรื่องข้าว ครั้งที่ ๓๗ ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ซึ่งประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๓๗ สร้างความปลื้มปิติแก่ผู้ที่เข้าร่วมประชุมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติจำนวนมาก นับเป็นโอกาสอันดีที่จะเผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศให้เป็นที่รู้จักในระดับสากล เพราะประเทศไทยนั้นถือได้ว่าเป็นแหล่งผลิตข้าวขนาดใหญ่ และเป็นศูนย์กลางทางวิชาการเรื่องข้าวที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งของโลก

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่

ด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงเป็นนักพัฒนา จึงทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาด้านการเกษตรของไทยและคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ชาวนา ชาวไร่ ผู้เปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของชาติ ซึ่งถึงแม้จะสร้างรายได้ให้แก่ประเทศชาติจากการเพาะปลูก แต่กลับมีฐานะยากจน พระองค์มีพระราชปณิธานมุ่งหวังให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น และเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน อันจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจในการกระตุ้นเศรษฐกิจภาคการเกษตร รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้เกษตรกรอย่างครบวงจร จึงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ รับ “โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่” อันประกอบด้วย คลินิกด้านดินและสิ่งแวดล้อม คลินิกด้านประมง คลินิกด้านพืช และคลินิกด้านสัตว์ไว้ในพระราชานุเคราะห์ โดยพระราชทานคำแนะนำข้อคิดเห็นในการแก้ปัญหาด้านการเกษตร และทรงส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรเพื่อเพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพผลิตผลทางการเกษตรของเกษตรกร

โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์นี้ ดำเนินการโดยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างองค์รววิจัยและพัฒนาภาคการเกษตร ที่เป็นแหล่งความรู้ วิทยาการใหม่ และการบริการทางวิชาการ โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่สามารถให้บริการตรงตามความต้องการและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้บริการทางวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยให้บรรลุผลเร็วยิ่งขึ้น อาศัยเครื่องมือ อุปกรณ์เข้าช่วยในการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถเคลื่อนที่เข้าไปได้ทุกจุด สร้างแรงดึงดูดใจจากเกษตรกรส่วนใหญ่ในพื้นที่เป้าหมาย เป็นการกระตุ้นเกษตรกรให้เกิดการตื่นตัวและยอมรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้เป็นอย่างดี

ต่อมาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๗ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ในการนี้ ได้มีพระราชดำรัสกับนายปานเทพ กล้านรงค์ราช เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และนายเทอดศักดิ์ บุญยจร วิศวกรใหญ่ด้านวางแผนและโครงการ กรมชลประทาน ให้พิจารณาจัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภค และการเกษตร ตามที่นายอาดัม บาเหงบูนา ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว ขอพระราชทาน

นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้วางแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรในด้านการก่อสร้างท่อระบายน้ำวังปลายบัวในคลองลำหยิง พร้อมระบบส่งน้ำและถังเก็บน้ำ อุปโภค บริโภค การขุดคลองลำหยิงและคลองทุ่งเหนือ พร้อมก่อสร้างอาคารอัดน้ำเพื่อเก็บกักน้ำ ในลำน้ำไว้ใช้ในการเกษตรต่อไป

โครงการพัฒนาในพระราชดำริ “กูแบชีรา”

แม้ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร อย่างหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่ตั้งอยู่ปลายด้ามขวานของประเทศไทย ที่มีชื่อว่า หมู่บ้านกูแบชีรา ตำบลกอลำ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ซึ่งมักเกิดปัญหาน้ำท่วมขังในหน้าฝน เนื่องจากถูกปิดกั้นด้วยถนนและคันคูส่งน้ำ และปัญหาขาดแคลนน้ำในหน้าแล้ง ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมเสียหาย ไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตามฤดูกาล

เมื่อความทราบถึงสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พระองค์จึงเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยือนหมู่บ้านกูแบชีรา ทรงศึกษาและสอบถามถึงปัญหาและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้าน โดยเสด็จขึ้นไปบนบ้านนายดอเลาะ ปือแน ซึ่งเป็นชาวไทยมุสลิม และมีรับสั่งถามถึงปัญหา โดยผ่านล่ามภาษายาวี ซึ่งนายดอเลาะได้กราบบังคมทูลว่า “ไม่เคยมีพระมหากษัตริย์พระองค์ใดเสด็จมาที่บ้าน” พระองค์มีรับสั่งตอบว่า “ทุกพระองค์ทรงห่วงใยราษฎร ก็เพราะเป็นห่วง”

จากนั้นได้พระราชทานคำแนะนำและแนวทางการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นที่มาของโครงการพัฒนาการเกษตรบ้านกูแบชีรา อันเนื่องมาจากพระราชดำริในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยมีรับสั่งว่า

“ให้แก้ไขปัญหาระง่วนก่อน พร้อมทั้งศึกษาในภาพรวม เมื่อได้ศึกษาในภาพรวมทั้งระบบแล้ว ให้ดูว่าส่วนใดจะแก้ไขอย่างไร และให้แก้ไขทีละส่วนเป็นขั้นตอน จึงสามารถแก้ปัญหาได้ทั้งระบบ”

เมื่อส่วนราชการได้รับทราบพระราชดำริแล้ว สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) จังหวัดปัตตานี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำกับดูแล จัดทำแผนงาน และกำหนดแนวทางในการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ จากผลการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ ไม่เพียงแต่ราษฎรบ้านกูบชีราเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์ แต่ยังประโยชน์ให้แก่ชุมชนใกล้เคียงหลายชุมชน เช่น หมู่บ้านปูลากาซิง หมู่บ้านใกล้เคียงในตำบลกอลำ อำเภอยะรัง เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ในรูปแบบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นั้น เป็นการดำเนินตามรอยพระยุคลบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นพระราชประสงค์ที่จะให้ทุกหน่วยงานประสานและร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ของประชาชนภาคใต้ แผนงานที่กำหนดไว้เป็นการลดปัญหาซ้ำซ้อน และปัญหาที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ ยิ่งกว่านั้น รูปแบบการพัฒนาที่พระราชทานไว้เป็นการพัฒนาจากจุดเล็กไปหาจุดใหญ่ในระดับพื้นที่ และขยายผลสู่ระดับชาติต่อไป และไม่มีพระราชประสงค์ที่จะให้ทำเป็นเรื่องใหญ่โตเกินความจำเป็น แต่ให้ค่อยเป็นค่อยไป และที่สำคัญราษฎรจะต้องมีส่วนร่วมและมีความพร้อมที่จะร่วมมือกับรัฐในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองต่อไป

ด้วยความสนพระราชหฤทัยด้านการเกษตร ซึ่งถือเป็นเส้นเลือดหลักที่หล่อเลี้ยงเศรษฐกิจของชาติ ความใส่ใจพระราชหฤทัยในชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร และด้วยพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ทรงทุ่มเทพระสติปัญญาอย่างเต็มที่และพระวรกายอย่างเต็มพระกำลัง เสด็จพระราชดำเนินไปยังพื้นที่การเกษตรต่าง ๆ เพื่อทอดพระเนตรและติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงาน พระราชทานพระราชวินิจฉัยเพื่อพระราชทานความช่วยเหลือ และพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวไทยให้ดีขึ้น และยั่งยืนสืบไป

นอกจากนี้ ในปี ๒๕๔๕ ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิกาญจนบารมีจัดตั้ง กองทุนพระราชทานมหาวิทยาลัยราชภัฏขึ้น เพื่อพระราชทุนการศึกษาแก่นิสิตคณะเกษตรสาขาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน ๑๐ ทุน เป็นทุนการศึกษาต่อเนื่อง ๔ ปี จนจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อชุบชีวิตและให้โอกาสแก่ผู้ที่มีฐานะยากจน แต่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียร ให้เป็นนักวิชาการเกษตรที่มีคุณภาพและคุณธรรมในอนาคตเป็นแกนนำชุมชนในการพัฒนาชาติบ้านเมือง ด้านการเกษตรและสาขาที่เกี่ยวข้องต่อไป

พสกนิกรไทยทุกหมู่เหล่าต่างซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ดังจะเห็นได้จากการถวายปริญญา ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แด่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จากมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ในปี ๒๕๔๕ และปี ๒๕๔๖ โดยเฉลิมพระเกียรติเป็น “เกษตรยุพราชสุดดี” และ “สมเด็จพระบรมโอรสาฯ เกษตราบดี” ตามลำดับ

เมื่อคราวเกิดอุทกภัยครั้งใหญ่ของประเทศไทยเมื่อปี ๒๕๕๔ โดยเฉพาะพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ก็ทรงได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในครั้งนั้นด้วยเช่นกัน เนื่องจากพระตำหนักที่ประทับถูกน้ำท่วม ระบบไฟฟ้าและระบบประปาขัดข้อง รวมถึงเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ ต่าง ๆ เป็นไปอย่างยากลำบาก แต่ด้วยความห่วงใยในความเดือดร้อนและความทุกข์ยากของประชาชน พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร พระราชทานถุงยังชีพแก่ผู้ประสบภัย เพื่อเป็นการ ปลอบขวัญและให้กำลังใจแก่เจ้าหน้าที่และประชาชนผู้ประสบอุทกภัย

ถึงแม้วิกฤติอุทกภัยในปี ๒๕๕๔ ได้ผ่านพ้นไปแล้วก็ตาม ด้วยพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงห่วงใยต่อประชาชนว่าภัยดังกล่าวอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต พระองค์จึงได้ทรงติดตามการเตรียมการในการป้องกันและบริหารจัดการน้ำของทุกภาคส่วน รวมทั้งการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย โดยได้พระราชทานสิ่งของ พร้อมให้เจ้าหน้าที่ ข้าราชการบริพารในพระองค์ช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประสบภัยในหลายพื้นที่ และเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๕ ได้เสด็จพระราชดำเนินตามคำกราบบังคมทูลเชิญของนายกรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อทรงตรวจเยี่ยมการขุดลอกคลองมหาสวัสดิ์ ซึ่งเป็นคลองหลักในระบบการระบายน้ำในฝั่งตะวันตก รวมทั้งตรวจสอบระบบการสูบน้ำที่สถานีสูบน้ำโครงการระพีพัฒน์ ซึ่งได้มีการติดตั้งระบบสูบน้ำเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการระบายน้ำลงสู่แม่น้ำท่าจีน เพื่อป้องกันมิให้เกิดน้ำท่วมซึ่งเป็นเวลานานในเขตพื้นที่ที่วิวัฒนาซึ่งได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงในปี ๒๕๕๔ ในระหว่างเสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคได้ทอดพระเนตรสภาพริมคลองมหาสวัสดิ์ ที่หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบได้ปรับปรุงขุดลอกคลอง รวมทั้งหน่วยงานทางทหารและชาวจังหวัดนครปฐมร่วมกันปลูกหญ้าแฝกตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมทอดพระเนตรชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนริมสองฝั่งคลองด้วยความสนพระราชหฤทัย มีประชาชนที่เดินทางมาเฝ้าฯ รอรับเสด็จและชื่นชมพระบารมีตลอดสองฝั่งคลอง เมื่อเรือยนต์พระที่นั่งแล่นผ่าน ประชาชนต่างเปล่งเสียง “ทรงพระเจริญ” ดังกึกก้อง

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พอพระราชหฤทัยที่ทุกหน่วยงานช่วยกันแก้ปัญหา มีพระราชดำริสขอบคุณรัฐบาล หน่วยงานต่าง ๆ ตำรวจ ทหาร รวมถึงประชาชน ที่ทำให้ทุกอย่างเรียบร้อย และมีพระราชประสงค์ให้ประชาชนริมสองฝั่งคลองช่วยกันดูแลรักษาความสะอาด รักษากฎหมาย เพื่อให้เป็นสมบัติตกทอดสู่ลูกหลานต่อไป ทั้งยังมีพระราชดำริว่าคลองมหาสวัสดิ์ น่าจะเป็นคลองแห่งการท่องเที่ยวได้ ซึ่งรัฐบาลก็น้อมรับแนวพระราชดำริเพื่อนำไปดำเนินการต่อไป

16 สิงหาคม 2558 ร่วมเป็นหนึ่งในประวัติศาสตร์ บันจรัญยานเพื่อแม่
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ แม่ของแผ่นดิน
รวมพลังแห่งความรัก และสามัคคี ถวายเป็นพระราชกุศล

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โทร.1122 | www.bikeformom2015.com

นายศรายุทธ หอมชมมด*

“Bike for Mom ปั่นเพื่อแม่” กิจกรรมตามพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ที่ทรงแสดงความกตัญญูตงแด่องค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๘ ที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกหมู่เหล่าทั่วประเทศเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ แสดงออกถึงความรักที่มีต่อแม่ และแม่ของแผ่นดินอย่างทั่วถึง เสริมสร้างความสามัคคีของคนในชาติที่จะร่วมกันจัดกิจกรรมถวายพระพรแด่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และยังเป็นการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนในการร่วมออกกำลังกาย ทำให้สุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง ปลุกฝังให้ประชาชนรักการออกกำลังกาย และเสริมสร้างความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา อีกทั้งได้นำกิจกรรมดังกล่าว ไปต่อยอดขยายผลต่อไป

ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวจะมีขึ้นในวันอาทิตย์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ เวลา ๑๕.๐๐ น. พร้อมกันทั่วประเทศ ตามเส้นทางที่กำหนด โดยเส้นทางส่วนกลางจะเริ่มจากพระลานพระราชวังดุสิตไปกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ และกลับมาสิ้นสุดที่พระลานพระราชวังดุสิต รวมระยะทาง ๔๓ กิโลเมตร โดยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จะทรงจักรยานนำทีมข้าราชการ ภาคเอกชน และประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมด้วย ส่วนในเส้นทางภูมิภาคจะเริ่มต้นที่ศาลากลางจังหวัดไปตามเส้นทางที่แต่ละจังหวัดกำหนดในเวลาเดียวกันนี้

* นักเรียนทุนพระราชทานในโครงการทุนการศึกษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
รุ่นที่ ๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ที่คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ในกรุงเทพมหานคร

เที่ยว

๑๐

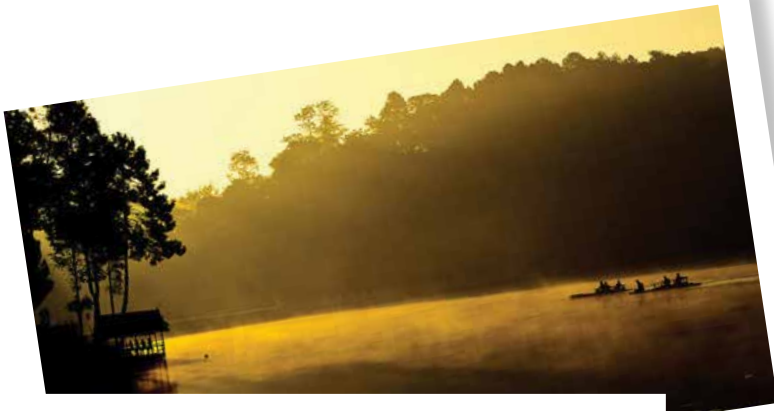
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

นับเป็นเวลากว่า ๖๐ ปี ที่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

เสด็จพระราชดำเนินเคียงข้างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปทั่วผืนแผ่นดินไทย เพื่อทรงช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้พสกนิกรของพระองค์มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การได้สัมผัสกับประชาชนอย่างใกล้ชิด ทำให้ทรงรับรู้ถึงปัญหาของประชาชนอย่างลึกซึ้ง รวมถึงทรงเห็นว่าทรัพยากรธรรมชาติกำลังถูกทำลายและเอกลักษณ์ของไทยกำลังจะเลือนหายไปทุกที จึงพระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมถึงอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ และรักษามรดกสำคัญของชาติไทยเอาไว้ ปัจจุบันมีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๔,๕๐๐ โครงการ กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย ซึ่งโครงการเหล่านี้ นอกจากช่วยแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนแล้ว ยังมีเรื่องราวที่น่าสนใจ มีทัศนียภาพที่สวยงาม สมควรแก่การแนะนำให้นักเดินทางหาโอกาสไปสัมผัสด้วย

ในวาระที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา เมื่อปี ๒๕๕๕ ที่ผ่านมา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้จัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติ **“ด้วยพระรักจากพระราชินี”** เชิญชวนนักท่องเที่ยวพร้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์มีต่อพสกนิกรชาวไทย จาก **๑๐ เส้นทาง** โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ดังนี้

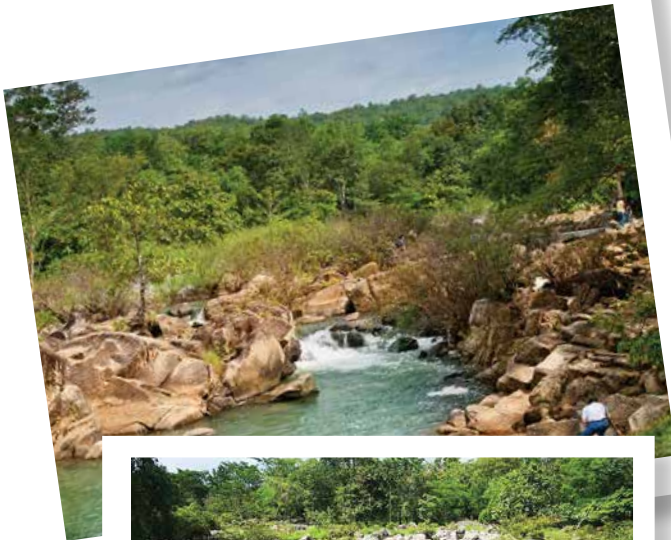
๑.

เส้นทางรักรวมไทย ที่ “สวนป่าตามโครงการพระราชดำริปางตอง ๒ (ปางอู่)” จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในอดีตพื้นที่บริเวณปางอู่ เป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม มีชาวเขาเข้ามาปลูกฝิ่นและใช้เป็นเส้นทางขนส่งยาเสพติด รวมทั้งลักลอบตัดไม้อย่างต่อเนื่อง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงพระราชทานแนวพระราชดำริให้จัดตั้ง “โครงการจัดหมู่บ้านรวมไทย” ขึ้นในปี ๒๕๒๒ เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สร้างอ่างเก็บน้ำ รวมทั้งการปรับปรุงภูมิทัศน์จนทำให้สถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม จนได้รับสมญาว่า “สวิตเซอร์แลนด์เมืองไทย” นักท่องเที่ยวต่างนิยมไปเดินชมดอกไม้เมืองหนาว และนั่งแพชมทัศนียภาพของอ่างเก็บน้ำยามเช้าที่ปกคลุมด้วยสายหมอก

๒.

เส้นทางคืนรอยยิ้มหลังน้ำลด ที่ “โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริและศูนย์ศึกษาชาววังบางเสด็จ” จังหวัดอ่างทอง โครงการนี้สร้างขึ้นภายหลังจากเกิดเหตุการณ์อุทกภัยเมื่อปี ๒๕๔๙ ซึ่งทำให้พื้นที่การเกษตร ที่อยู่อาศัย และสิ่งก่อสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ ได้รับความเสียหาย ราษฎรได้รับผลกระทบและไร้ที่อยู่อาศัย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างศาลาเอนกประสงค์สำหรับเป็นที่พักให้แก่ผู้ประสบภัย และให้จัดทำโครงการฟาร์มตัวอย่างแห่งนี้ขึ้นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้มีความทำ ต่อมาโครงการฟาร์มตัวอย่างแห่งนี้ได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตรของจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมการปลูกผัก ผลไม้ปลอดสารพิษ แปลงเพาะเห็ด และสวนป่า นอกจากนี้ยังมีศูนย์ศึกษาชาววัง ศิลปะงานปั้นจากดินเหนียวที่สวยงามและโด่งดังสะท้อนความเป็นอยู่และวัฒนธรรมไทย ซึ่งไม่ได้เป็นเพียงการสร้างอาชีพให้แก่ชาวบ้านเท่านั้น แต่ยังเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มีการส่งออกขายไปทั่วโลกอีกด้วย

๓.

เส้นทางสร้างบ้านเล็กในป่าใหญ่ ที่ “โครงการสวนป่าเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” จังหวัดราชบุรี สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๓๕ ตามพระราชปณิธานว่า “ขอให้สร้างป่า โดยมีคนอาศัยอยู่ด้วยโดยไม่ทำลายป่า คือต้องช่วยเขาเหล่านั้นจริง ๆ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร เช่น มีที่ดินทำกิน มีน้ำ ให้การศึกษา ส่งเสริมงานศิลปาชีพต่าง ๆ ให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เมื่อเขาอยู่ได้แล้วเขาจะได้ช่วยดูแลป่า” ปัจจุบันสวนป่าแห่งนี้ได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นศูนย์รวมพันธุ์ไม้นานาชนิดอันมีค่าทางเศรษฐกิจ มี “แก่งส้มแมว” แก่งหินน้อยใหญ่สลับซับซ้อนกลางแม่น้ำภาชีเป็นแหล่งที่นำชม มี “ต้นส้มแมว” พันธุ์ไม้หายาก นอกจากนี้ ยังมีศูนย์ฝึกศิลปาชีพที่ทรงจัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือราษฎรไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงให้มีโอกาสฝึกเสริมหลังการเก็บเกี่ยวพืชไร่ เช่น การทอผ้า ปั่นเครื่องปั้นดินเผา เพื่อนำมาขายเป็นของที่ระลึกที่ศูนย์จำหน่ายสินค้า

๔.

เส้นทางรักษพันธุ์เต่าทะเล ที่ “ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล กองทัพเรือ” จังหวัดชลบุรี จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีความห่วงใยเต่าทะเลที่นับวันจะลดจำนวนลงจนใกล้สูญพันธุ์ ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเลแห่งนี้แหล่งอนุรักษ์เพาะพันธุ์ และอนุบาลเต่าทะเลให้กลับคืนสู่ท้องทะเล รวมทั้งเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมและสัมผัสกับความน่ารักของเต่าทะเล โดยจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับเต่าทะเล พร้อมวิทยากรบรรยายให้ความรู้ที่อควาเรียมและบ่ออนุบาลลูกเต่าทะเล ศูนย์แห่งนี้แวดล้อมด้วยทิวทัศน์ชายทะเลที่งดงามเหมาะกับการท่องเที่ยวและพักผ่อนแบบครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง

เส้นทางสวนสวย ดอกไม้สวย ที่ “สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์”

จังหวัดเชียงใหม่ สภาพทั่วไปของสวนแห่งนี้เป็นที่ราบและที่สูงสลับกันเป็นชั้น ๆ บนพื้นที่ ๖,๕๐๐ ไร่ ลักษณะของการจัดสวนมีลักษณะเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรพืช ศึกษาวิจัย และเผยแพร่ความรู้ทางด้านพฤกษศาสตร์ เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับพันธุ์ไม้และชื่นชมทัศนียภาพที่สวยงาม ภายในสวนมีศูนย์สารสนเทศแสดงนิทรรศการพรรณไม้ไทย นิทรรศการด้านพฤกษศาสตร์ กลุ่มอาคารเรือนกระจกขนาดใหญ่ซึ่งตั้งอยู่บนลานเนินเขาที่สวยงาม ภายในอาคารได้รวบรวมพรรณไม้ในเขตป่าดงดิบจากทุกภูมิภาคของทวีปเอเชีย มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการควบคุมระดับความชื้นโดยการฉีดละอองน้ำในเรือนกระจก มีน้ำตกจำลอง มีพรรณไม้ที่น่าสนใจ เช่น พืชทะเลทราย พรรณไม้น้ำ เฟิร์น และกล้วยไม้ ในส่วนของเรือนกล้วยไม้ไทยได้รวบรวมพันธุ์กล้วยไม้มากว่า ๓๕๐ ชนิด ซึ่งเป็นกล้วยไม้ป่าที่มีสีสันสวยงาม หลายชนิดมีกลิ่นหอม บางพันธุ์หาดูได้ยากและใกล้สูญพันธุ์ นอกจากนี้ ยังมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่จัดไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ๔ เส้นทาง คือ (๑) เส้นทางน้ำตกแม่สาบน้อย-สวนหิน-เรือนรวมพันธุ์กล้วยไม้ไทย ระยะทาง ๓๐๐ เมตร (๒) เส้นทางสวนรุกขชาติ ระยะทาง ๖๐๐ เมตร (๓) เส้นทางวัลยชาติ ระยะทาง ๒ กิโลเมตร และ (๔) เส้นทางพันธุ์ไม้ประจำจังหวัด ระยะทาง ๘๐๐ เมตร

เส้นทางพลิกฟื้นคืนชีวิตป่าชายเลน ที่ “ศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนสิรินาถราชินี”

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นศูนย์ศึกษาเรียนรู้ด้านการฟื้นฟูป่าชายเลนจากนาุ้งรวมเป็นส่วนหนึ่งของโครงการพัฒนาป่าไม้ปากน้ำปราณบุรีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และพัฒนาเป็นศูนย์ศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลนเพื่อพลิกฟื้นพื้นที่นี้ให้กลับมาอุดมสมบูรณ์ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานนามศูนย์แห่งนี้เป็น “สิรินาถราชินี” แปลว่า ที่พึ่งอันยิ่งใหญ่ไพศาล ปัจจุบันเปิดศูนย์เป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเรียนรู้วิถีชีวิตป่าชายเลน ทั้งพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าชายเลน เช่น ปูแสม ปลาตีน นกชายเลน

๗.

เส้นทางจากฝีมือชาวบ้านสู่จิตรศิลป์ของชาติ ที่ “พิพิธภัณฑ์ผ้า
ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และพิพิธภัณฑ์
ศิลป์แผ่นดิน พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต” กรุงเทพมหานคร
สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานแนวพระราชดำริ
ให้ส่งเสริมงานอาชีพแก่ราษฎรเพื่อเป็นรายได้เสริมกับครอบครัว และต่อมา
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ขึ้นเมื่อปี ๒๕๑๙ และพิพิธภัณฑ์ผ้าในสมเด็จพระ
นางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตั้งอยู่ ณ หอรัษฎากรพิพัฒน์ จัดตั้งขึ้น
ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผ้าไทย
ตลอดจนประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายของคนไทย ซึ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม
ของชาติ ภายในมีการจัดแสดงฉลองพระองค์ชุดสากลและชุดไทยราชนิยม
ส่วนพิพิธภัณฑ์ศิลป์แผ่นดินในพระที่นั่งอนันตสมาคม จัดแสดงผลงานศิลปหัตถกรรม
อันวิจิตรงดงามฝีมือของชาวบ้านจากมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ เช่น เรือพระที่นั่ง
จำลอง พระที่นั่งพุทธานุภาพทอง มาจัดแสดงให้ชมกัน

๘.

เส้นทางรักป่ารักน้ำ ที่ “โครงการป่ารักน้ำ”
จังหวัดสกลนคร จากปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า สมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ พระราชทานแนวพระราชดำริว่า ป่าไม้
เป็นที่ดูดซับกักเก็บน้ำในรากใต้ดิน ทำให้เกิดน้ำซับใต้ดิน
เป็นต้นกำเนิดของลำธาร จึงทรงชักชวนให้ประชาชนร่วมมือ
ร่วมใจกันปลูกป่า และร่วมกันอนุรักษ์ป่า จึงได้มีการจัดทำ
“โครงการป่ารักน้ำ” ขึ้น ณ อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก อำเภอส่องดาว
จังหวัดสกลนคร ขึ้นเป็นแห่งแรก และเป็นต้นแบบ
การอนุรักษ์ป่าโดยประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งการอนุรักษ์
และการใช้ประโยชน์จากป่า

๑๙.

เส้นทางพลิกพื้นที่เสี่ยงภัยสู่ชุมชนหัวใจพอเพียง ที่ “โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ” จังหวัดนราธิวาส เมื่อปี ๒๕๕๗ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในจังหวัดนราธิวาส และทรงทราบถึงความเดือดร้อนทุกข์ยากของราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อจัดซื้อที่ดิน และจัดตั้ง “โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ” ขึ้น ที่บ้านรอตันบารู ตำบลกะลุวอ อำเภอมือ จังหวัดนราธิวาส ปัจจุบันหมู่บ้านแห่งนี้กลายเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง บริเวณรอบบ้านยกทรงสวนเพาะปลูกพืชผัก พืชไร่ ไม้ผล รวมทั้งเลี้ยงปลาและสัตว์ปีกเพื่อเป็นอาหารและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพทำเครื่องปั้นดินเผา เพื่อให้ชาวบ้านมีอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างพอเพียง

๑๐.

เส้นทางศิลปะไทยสร้างอาชีพ ที่ “โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสมพรรัตน์” จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อปี ๒๕๓๗ ราษฎรในอำเภอบุณฑริก ทูลเกล้าฯ ถวายผลิตภัณฑ์ผ้าไหม เครื่องจักสาน แต่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระองค์ได้พระราชทานเงินให้เป็นทุนแก่กลุ่มเกษตรกรดังกล่าว อีกทั้งยังพระราชทานแนวพระราชดำริให้ราษฎรในพื้นที่ทำงานศิลปาชีพเพื่อเพิ่มพูนรายได้ เป็นอาชีพเสริมเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว จึงเกิดเป็น “โครงการส่งเสริมศิลปาชีพบ้านสมพรรัตน์” อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นหมู่บ้านในโครงการศูนย์ศิลปาชีพพิเศษของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ผ้าลายกาบบัว นับเป็นงานศิลปขั้นดีที่มาจากฝีมือชาวบ้าน สร้างรายได้และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นให้แก่ชาวบ้าน

การท่องเที่ยว ๑๐ เส้นทางตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริดังกล่าวข้างต้นนี้ นอกจากจะอึดอัดใจกับทัศนียภาพที่สวยงามแล้ว เรายังได้รับรู้ถึงพระมหากรุณาธิคุณที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถมีต่อพสกนิกรของพระองค์อันหาที่สุดมิได้

ที่มา : <http://travel.sanook.com>

<http://onlguide.blogspot.com>

การเสนอเรื่องเกี่ยวกับหนังสือสัญญาและการประชุมระหว่างประเทศต่อคณะรัฐมนตรี

อ้วนฟ้า เวชชาชีวะ
สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

ปัจจุบันส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ มีภารกิจหน้าที่และต้องดำเนินกิจกรรมร่วมกับต่างประเทศมากขึ้นในทุกระดับ โดยเฉพาะการเข้าร่วมประชุมหรือเป็นเจ้าภาพจัดประชุมระหว่างประเทศ และการลงนามในเอกสารหรือหนังสือสัญญาประเภทต่าง ๆ การดำเนินการเหล่านี้ย่อมมีผลผูกพันซึ่งอาจจะเป็นการผูกพันในระดับรัฐหรือในระดับหน่วยงาน การพิจารณาอย่างรอบคอบว่าการดำเนินการนั้น ๆ ส่งผลผูกพันในระดับใดและมีวิธีปฏิบัติอย่างไรที่เหมาะสม จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ บทความนี้ได้รวบรวมประเภทหลักเกณฑ์จากกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องมาจัดทำเป็นแนวทางในการพิจารณาเรื่องหนังสือสัญญาและการประชุมระหว่างประเทศที่หน่วยงานจะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๑. ที่มาและหลักการของการนำเรื่องหนังสือสัญญาและการประชุมระหว่างประเทศเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

หลักการที่กำหนดให้มีการเสนอเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อคณะรัฐมนตรีปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ดังนี้

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญเกือบทุกฉบับได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสัญญากับต่างประเทศ แต่มีรัฐธรรมนูญไม่กี่ฉบับที่บัญญัติให้มีการเสนอหนังสือสัญญาต่อฝ่ายนิติบัญญัติ โดยฉบับที่สำคัญ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่บัญญัติในมาตรา ๑๙๐ วรรค ๒ ว่า “หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาจะต้องพิจารณา

ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องดังกล่าว” ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวเป็นที่มาของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖-๗/๒๕๕๑ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ กรณีคำแถลงการณ์ร่วมไทย-กัมพูชา “Joint Communiqué” ฉบับลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ ว่า เป็นหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๐ จึงส่งผลให้หน่วยงานฝ่ายบริหารต้องเพิ่มความระมัดระวังในการเสนอเรื่องประเภทหนังสือสัญญาต่อคณะรัฐมนตรี

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันการพิจารณาหนังสือสัญญาจะเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ มาตรา ๒๓ วรรคสอง ว่า “หนังสือสัญญาใดที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ” ซึ่งบทบัญญัตินี้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการพิจารณาว่าหนังสือสัญญาใดจำเป็นต้องเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติหรือไม่

๑.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และมติคณะรัฐมนตรีต่าง ๆ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้มีบทบัญญัติในมาตรา ๔ เป็นการกำหนดประเภทเรื่องที่ส่วนราชการจะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีได้โดยในมาตรา ๔ (๓) ได้บัญญัติให้เรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์กรระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทยต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

นอกจากนั้น ยังมีมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดรายละเอียดวิธีปฏิบัติในการนำเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเสนอคณะรัฐมนตรีอีกหลายมติขึ้นอยู่กับประเภทเรื่องที่เสนอ เช่น มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่าง ๆ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการออกหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full Powers)

จากหลักการที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญและพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ สามารถสรุปในเบื้องต้นได้ว่า **เรื่องความสัมพันธ์กับต่างประเทศ หรือกับองค์กรระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันในระดับรัฐบาลจะต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และหากเรื่องความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับการลงนามในเอกสาร หน่วยงานจะต้องพิจารณาว่าเอกสารนั้น ๆ เป็นหนังสือสัญญาตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดให้เสนอคณะรัฐมนตรีหรือฝ่ายนิติบัญญัติหรือไม่**

๒. หนังสือสัญญาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่หน่วยงานเสนอมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา มีหลากหลายประเภท เช่น การสถาปนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การแต่งตั้งเอกอัครราชทูตและกงสุล การสถาปนาความสัมพันธ์บ้านพี่เมืองน้องหรือเมืองแฝด การดำเนินการตามมติองค์การระหว่างประเทศโดยเฉพาะองค์การสหประชาชาติ แต่เรื่องที่มีการเสนอจำนวนมากที่สุดคือเรื่องเกี่ยวกับการขออนุมัติหรือขอความเห็นชอบเอกสารความสัมพันธ์ระหว่างประเทศซึ่งมีทั้งกรณีที่เป็นหนังสือสัญญาและมีใช้หนังสือสัญญา และมักเกี่ยวข้องกับการประชุมระหว่างประเทศ ซึ่งในการเสนอเรื่องเหล่านี้จะมีประเด็นเกี่ยวข้องกับหลายประเด็นเสนอมาพร้อมกัน เช่น

(๑) **การขออนุมัติเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประชุมหรือการเจรจา** ซึ่งมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับลักษณะการประชุมและขั้นตอน กล่าวคือ หากเป็นการไปเจรจาทวิภาคี เอกสารที่เสนออาจเป็นทำที่หรือกรอบการเจรจา ร่างบันทึกความตกลง ร่างแถลงการณ์ร่วม ร่างแถลงข่าวร่วม หากเป็นการไปร่วมประชุมพหุภาคี เอกสารที่เสนออาจเป็นร่างทำที่ประเทศไทย ร่างปฏิญญา ร่างกรรมสารสุดท้าย แต่ถ้าการประชุมเสร็จสิ้นแล้ว ก็จะมีการเสนอเอกสารมาให้คณะรัฐมนตรีรับรองหรือให้สัตยาบันภายหลัง เช่น พิธีสาร อนุสัญญา หรือการปรับปรุงภาคผนวกของหนังสือสัญญาเหล่านี้ เป็นต้น

(๒) **การขออนุมัติผู้ลงนามในเอกสาร** หากจำเป็นต้องมีการลงนามในเอกสาร หน่วยงานจะขอความเห็นชอบผู้ลงนามและขอให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full Powers) ในกรณีที่ต้องการด้วย

๓. การดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือสัญญาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ในบรรดาหนังสือสัญญาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่หน่วยงานเสนอมา ยังคณะรัฐมนตรีนั้น บางเรื่องเป็นหนังสือสัญญาที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี แต่บางเรื่องไม่ใช่ประเภทหนังสือสัญญา และในกลุ่มหนังสือสัญญาที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีนั้น บางเรื่องเป็นหนังสือสัญญาที่ต้องเสนอฝ่ายนิติบัญญัติ (รัฐสภาหรือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ) พิจารณา บางเรื่องไม่ต้องเสนอฝ่ายนิติบัญญัติ ดังนั้น การจำแนกประเภทเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ส่วนราชการเสนอมา ยังคณะรัฐมนตรีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในกรณีของหนังสือสัญญาที่คณะรัฐมนตรีจะต้องนำเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติพิจารณาต่อไป เนื่องจากต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

๓.๑ ประเภทเอกสารที่เสนอ

เอกสารที่เสนอมาร่วมเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่หน่วยงานเสนอ
คณะรัฐมนตรีมีหลายประเภทดังตัวอย่างในตาราง

ประเภทการประชุม	ทวิภาคี	พหุภาคี
ตัวอย่างชื่อเอกสาร	กรอบเจรจา กรอบความตกลง แถลงข่าวร่วม แถลงการณ์ร่วม	ท่าทีไทย สนธิสัญญา อนุสัญญา ปฏิญญา กรรณสาร พิธีสาร

บางหน่วยงานเสนอเรื่องต่าง ๆ ข้างต้นมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาด้วยเหตุที่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามมาตรา ๔(๗) ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งหน่วยงานเจ้าของเรื่องจะต้องแจ้งมาในหนังสือเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีด้วยว่าเข้าข่ายต้องเสนอขอความเห็นชอบจากฝ่ายนิติบัญญัติหรือไม่ เพราะเหตุใด เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี* ซึ่งในการวินิจฉัยว่าเอกสารประเภทใดที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีนั้น ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา นอกจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้วิเคราะห์เบื้องต้นแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรียังจะต้องสอบถามความเห็นไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) ด้วย ซึ่งทั้งสองหน่วยงานจะมีหลักในการพิจารณา ๓ ประการ กล่าวคือ

- (๑) เอกสารดังกล่าวเป็นหนังสือสัญญาตามรัฐธรรมนูญหรือไม่
- (๒) ถ้าเป็นหนังสือสัญญา จำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีหรือไม่
- (๓) ถ้าเป็นหนังสือสัญญาที่เสนอคณะรัฐมนตรี จะเป็นหนังสือสัญญาที่ต้องเสนอต่อ

ฝ่ายนิติบัญญัติหรือไม่

๓.๒ แนวทางการดำเนินการกรณีหนังสือสัญญาที่หน่วยงานสามารถดำเนินการได้เอง โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรีได้กำหนดแนวทางให้หน่วยงานสามารถพิจารณาในเบื้องต้นว่าเอกสารที่หน่วยงานประสงค์จะเสนอนั้น เป็นหนังสือสัญญาที่หน่วยงานสามารถดำเนินการได้เองโดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี โดยมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ ได้เห็นชอบเกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นกรณีการจัดทำความตกลงที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องสามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ต้องนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีซึ่งต้องเป็นความตกลงที่เข้าเงื่อนไขครบทั้ง ๗ ประการ

เกณฑ์การพิจารณาเบื้องต้นกรณีการจัดทำความตกลงที่หน่วยงานเจ้าของเรื่องสามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ต้องนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

- (๑) ไม่เข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๒๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กล่าวคือ ต้องไม่ใช่ความตกลงที่ทำขึ้นระหว่างรัฐ หรือระหว่างรัฐกับองค์การระหว่างประเทศที่มุ่งหมายจะให้ มีผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างกันตามกฎหมายระหว่างประเทศ
- (๒) ทำขึ้นตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ของส่วนราชการในระดับกรม
- (๓) ไม่ได้มีเนื้อหาเป็นเรื่องสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับนโยบาย เช่น ไม่มีเนื้อหาที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ทางสังคม หรือเศรษฐกิจการค้า หรือไม่กระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา สิทธิในพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ หรือสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ที่อาจทำให้ไทยสูญเสียผลประโยชน์
- (๔) ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบงบประมาณนอกเหนือจากงบประมาณที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐได้รับจัดสรรโดยความเห็นชอบของรัฐสภาแล้ว
- (๕) สามารถดำเนินการได้ภายใต้กฎหมายหรือกฎระเบียบที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่ทำความตกลงนั้น ๆ
- (๖) รัฐมนตรีเจ้าสังกัดให้ความเห็นชอบในการจัดทำความตกลงฯ แล้ว
- (๗) ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้เสนอร่างความตกลงฯ ให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาและให้ความเห็นชอบแล้ว

* มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด นร ๐๕๐๖/ว ๑๐๐ ลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒

อย่างไรก็ตาม ในกรณีหนังสือสัญญาของหน่วยงานที่ระบุให้รัฐมนตรีลงนาม จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เนื่องจากรัฐมนตรีถือเป็นผู้แทนฝ่ายการเมืองของรัฐบาล ซึ่งฝ่ายต่างประเทศอาจเข้าใจได้ว่า หนังสือสัญญาที่รัฐมนตรีลงนามย่อมมีผลผูกพันระหว่างรัฐบาล

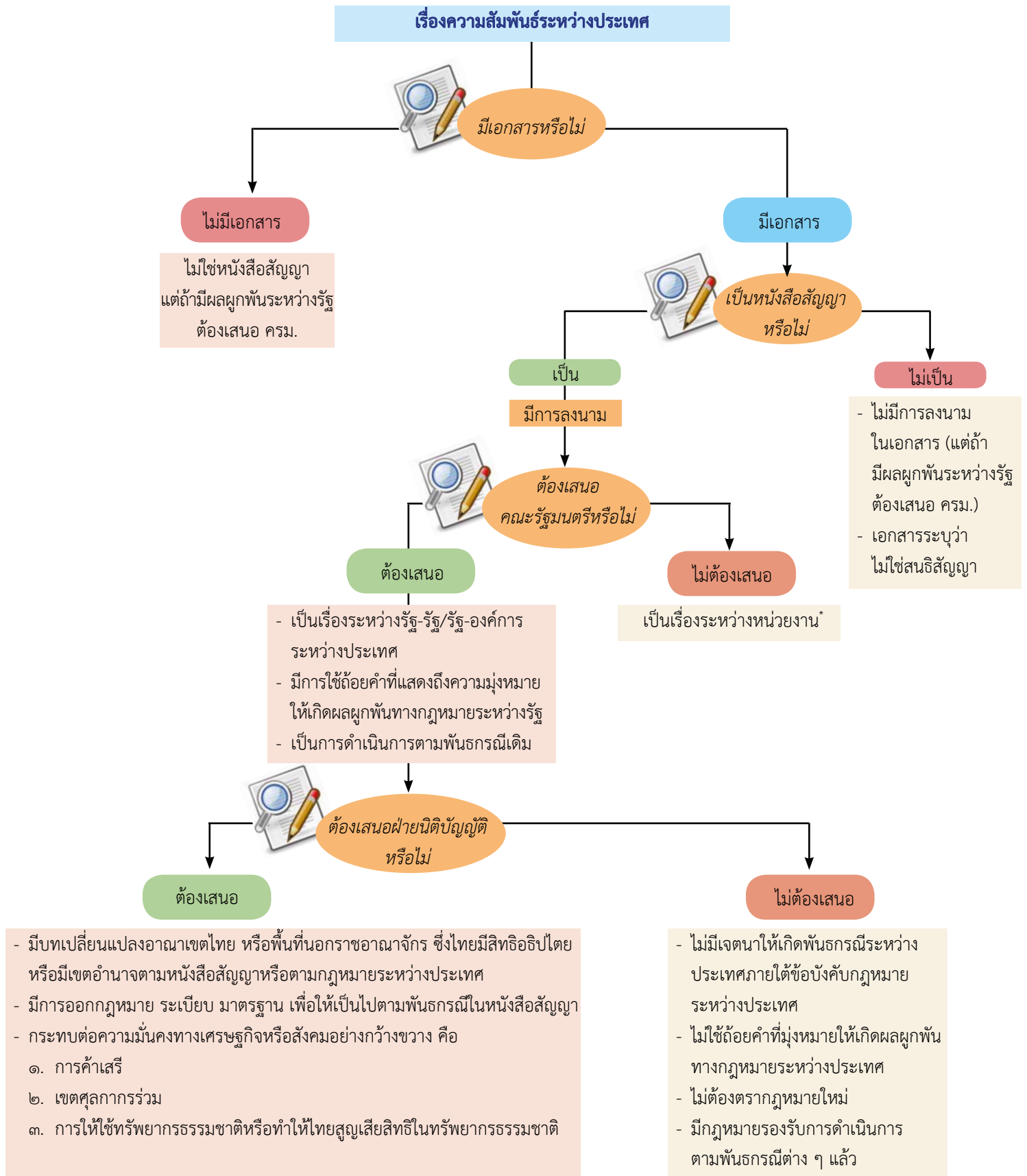
๓.๓ แนวทางการดำเนินการกรณีหนังสือสัญญาที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ในการจัดทำหนังสือสัญญา หากหน่วยงานพิจารณาแล้วเห็นว่าเรื่องที่ประสงค์จะเสนอคณะรัฐมนตรีไม่เข้าข่ายหนังสือสัญญาที่หน่วยงานสามารถดำเนินการเองได้ตามมติคณะรัฐมนตรีวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๘ ให้หน่วยงานปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ที่กำหนดว่า การทำความตกลงกับต่างประเทศ การทำอนุสัญญา และสนธิสัญญาต่างๆ ที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคี ให้กระทรวง ทบวง กรมถือเป็นหลักปฏิบัติว่า ในการติดต่อทำความตกลง อนุสัญญา และสนธิสัญญามอบให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นเจ้าของเรื่องดำเนินการ และในกรณีที่ต่างประเทศได้ติดต่อทางกระทรวง ทบวง กรมอื่นใดโดยตรง ก่อนนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีให้ส่งเรื่องให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีทุกครั้ง แล้วจึงส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป โดยจะต้องส่งคำแปลเอกสารมากับเรื่องที่เสนอด้วย

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้มีความสะดวกในการพิจารณาเบื้องต้น หน่วยงานสามารถนำหลักเหตุผลที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศใช้ในการพิจารณาว่าเรื่องที่เสนอมาเป็นหนังสือสัญญาหรือไม่ ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รวบรวมตัวอย่างเหตุผลที่ทั้ง ๒ หน่วยงานให้มาพร้อมกับความเห็น สรุปได้ดังนี้

◎ กรณีไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๒๓ ของรัฐธรรมนูญ
▲ ไม่มีการลงนามในเอกสารใด ๆ
▲ เนื้อความในเอกสารระบุว่า เอกสารนี้ไม่เป็นสนธิสัญญา
▲ ไม่มีเจตนาที่ก่อให้เกิดพันธกรณีระหว่างรัฐภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ
▲ ไม่ใช่ถ้อยคำที่มุ่งหมายให้เกิดผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศ
▲ เป็นเอกสารที่ประกาศเจตนารมณ์ทางการเมืองและผูกพันทางนโยบายโดยไม่มีการลงนามและไม่ก่อให้เกิดผลผูกพันภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ
◎ กรณีเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ : ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี
▲ มีการใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะบังคับ แสดงถึงความมุ่งหมายที่จะก่อให้เกิดผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างรัฐตามกฎหมายระหว่างประเทศ
▲ การดำเนินการตามพันธกรณี/ข้อผูกพันในหนังสือสัญญามีกฎหมายในประเทศรองรับไว้แล้ว ไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายใหม่
▲ การดำเนินการตามพันธกรณี/ข้อผูกพันในหนังสือสัญญาไม่ได้ก่อให้เกิดพันธกรณีใหม่จากที่เคยมีอยู่
◎ กรณีเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ : ต้องเสนอฝ่ายนิติบัญญัติ
▲ มีการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขต ซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย หรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ
▲ มีการออกกฎหมาย ระเบียบ มาตราฐาน เพื่อให้การเป็นไปตามพันธกรณีในหนังสือสัญญา (เช่น การรับรองสถานภาพการให้เอกสิทธิ์และการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ขององค์กรระหว่างประเทศที่มาปฏิบัติงานในไทยโดยยังไม่มีกฎหมายใด ๆ รองรับ)

การพิจารณาว่าเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นหนังสือสัญญาหรือไม่

หมายเหตุ * ดูหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (๒๗ มกราคม ๒๕๕๘)

เมื่อส่วนราชการพิจารณาแล้วเห็นว่า จำเป็นต้องเสนอเรื่องนั้นต่อคณะรัฐมนตรีขอให้หน่วยงานปฏิบัติตามมติ คณะรักษาความสงบแห่งชาติและมติคณะรัฐมนตรีดังต่อไปนี้อย่างเคร่งครัดด้วย

มติ	สาระสำคัญ
มติคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗)	ให้ยึดถือผลประโยชน์และศักดิ์ศรีของชาติในเวทีโลกเป็นหลัก ให้พิจารณาถึงประเด็นทางความมั่นคง ให้มีการตรวจสอบและ ทบทวนการดำเนินการตามผลการประชุม/การเจรจาในครั้ง ที่ผ่านมาแล้ว เพื่อนำข้อมูล ปัญหา อุปสรรคมาใช้กำหนดท่าที ในการเจรจาข้อตกลง หรือการประชุมในครั้งต่อไป
มติคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗)	ให้จัดทำสรุปสาระสำคัญของประเด็นการเจรจาหรือความตกลง ระหว่างประเทศ ท่าทีของไทยในการเจรจา บทสรุปวิเคราะห์ ผลดี และผลเสีย รวมทั้งผลกระทบในการดำเนินการต่อประเทศไทย
มติคณะรัฐมนตรี (๑๖ กันยายน ๒๕๕๗)	ให้ทุกส่วนราชการดำเนินการตามมติคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ และ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗ อย่างเคร่งครัด ในการเจรจาหรือจัดทำความตกลงระหว่างประเทศ แต่ละครั้ง คณะผู้เจรจาควรมีการบูรณาการข้อมูลจากหลายหน่วยงาน ซึ่งครอบคลุมทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงด้วย
มติคณะรัฐมนตรี (๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๗)	ให้พิจารณาอย่างรอบคอบถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการ ตามข้อผูกพันในสาระของความตกลง และความสอดคล้องกับ แนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต หากการลงนามในความตกลงใด จะเป็นการผูกพันที่อาจมีความเสี่ยงอันก่อให้เกิดผลกระทบ อย่างมีนัยสำคัญในอนาคต ควรกำหนดข้อสงวนหรือขะลอ การลงนามในความตกลงนั้น ๆ ไปก่อน

๓.๔ การเสนอขออนุมัติผู้ลงนามในหนังสือสัญญา

การขออนุมัติผู้ลงนามในหนังสือสัญญาต่อคณะรัฐมนตรีจะดำเนินการเฉพาะกรณีที่ต้อง **ขออำนาจเต็ม (Full Powers) เท่านั้น** โดยจะต้องดำเนินการตามหลักการที่กำหนดไว้ในมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ กล่าวคือ

๓.๔.๑ การทำหนังสือสัญญาในนามรัฐหรือรัฐบาลไทยกับต่างประเทศหรือองค์การ ระหว่างประเทศที่ก่อให้เกิดพันธกรณีทางกฎหมายภายใต้บังคับกฎหมายระหว่างประเทศ หากผู้ลงนามในหนังสือ สัญญาไม่ใช่นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศต้องได้รับมอบอำนาจโดยหนังสือ มอบอำนาจ (Full Powers) (ซึ่งออกให้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ) เว้นแต่ในทางปฏิบัติเป็นที่ ยอมรับกันระหว่างคู่ภาคีของความตกลงว่าไม่จำเป็นต้องแสดงหนังสือมอบอำนาจเต็ม ให้หน่วยงานของรัฐ แจ้งคณะรัฐมนตรีทราบด้วย

๓.๔.๒ การจัดทำความตกลงในนามของหน่วยงานของรัฐกับหน่วยงานของรัฐ ต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานนั้น โดยไม่ก่อให้เกิด พันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ ไม่ต้องมีหนังสือมอบอำนาจเต็ม และผู้มีอำนาจลงนามของ หน่วยงานนั้นหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายสามารถลงนามได้เอง

๓.๕ การเสนอขอแก้ไขหนังสือสัญญา

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือเห็นชอบหนังสือสัญญาแต่มีเหตุให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงสาระของหนังสือสัญญา หน่วยงานจะต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงถ้อยคำหรือสาระสำคัญของหนังสือสัญญาที่คณะรัฐมนตรีได้เคยอนุมัติ หรือเห็นชอบไปแล้ว

๓.๕.๑ หากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ขัดกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบไว้ ให้สามารถดำเนินการได้โดยให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบภายหลัง พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลและประโยชน์ที่ไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

๓.๕.๒ หากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวขัดหรือไม่สอดคล้องกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบไว้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนดำเนินการโดยห้ามมิให้แก้ไขหรือลงนามก่อนที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบการเปลี่ยนแปลงนั้น

๔. การเสนอขอเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระหว่างประเทศหรือประชุมนานาชาติ

ในปัจจุบันหลายหน่วยงานได้มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการกับหน่วยงานหรือองค์การระหว่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดประชุมร่วมกับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งในการจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาตินั้น ได้มีแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๑๙ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ดังนี้

๔.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๑๙

การประชุม	ผู้อนุมัติ
ระดับรัฐมนตรี	นายกรัฐมนตรี
ระดับต่ำกว่ารัฐมนตรี	รัฐมนตรีเจ้าสังกัด

๔.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ กำหนดว่า “ในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานต่าง ๆ จะเสนอตัวให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการจัดงานหรือการจัดประชุมระดับนานาชาติโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมระดับรัฐมนตรีหรือระดับผู้นำประเทศขึ้นไป ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบก่อน และให้รายงานผลให้คณะรัฐมนตรีทราบในโอกาสแรก ยกเว้นการประชุมระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีอยู่ ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพ”

คณะรัฐมนตรีได้กำหนดหลักการนี้เพิ่มเติมจากแนวปฏิบัติในระเบียบเดิม เนื่องจากการเป็นเจ้าภาพการประชุมนานาชาติ โดยเฉพาะในระดับผู้นำเป็นเรื่องที่สำคัญในเชิงนโยบายที่ควรเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

ซึ่งมีรัฐมนตรีทุกกระทรวงร่วมพิจารณาอยู่ด้วย ดังนั้น หากหน่วยงานจะต้องเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติ ควรจะต้องพิจารณาตามเงื่อนไข ดังนี้

- ▲ ต้องการเสนอให้ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมนานาชาติ
- ▲ การประชุมดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมประชุมระดับรัฐมนตรีหรือระดับผู้นำประเทศขึ้นไป
- ▲ ไม่ใช่การประชุมระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีภายใต้กรอบความร่วมมือที่มีอยู่ ซึ่งกำหนดให้ประเทศสมาชิกหมุนเวียนเป็นเจ้าภาพอยู่แล้ว

ถ้าเป็นไปตามเงื่อนไขทั้ง ๓ ข้อข้างต้น หน่วยงานจะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ และหากมีการผูกพันต้องเสนอของบประมาณควรหรือสำนักงบประมาณเพื่อจะได้ระบุถึงค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม ได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ จะต้องรายงานผลการประชุมให้คณะรัฐมนตรีทราบเมื่อสิ้นสุดการประชุมโดยเร็วด้วย

๕. การเสนอขอแต่งตั้งผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมระหว่างประเทศ

เรื่องอีกประเภทหนึ่งที่หน่วยงานจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการประชุมระหว่างประเทศคือการเสนอขอแต่งตั้งคณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ (Credential) ซึ่งโดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรี เนื่องจากมีแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการ และการจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๑๙ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ และวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ดังนี้

๕.๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ ข้อ ๑๙

ระดับการประชุม	ผู้อนุมัติแต่งตั้งผู้แทนรัฐบาล
ระดับรัฐมนตรี	นายกรัฐมนตรี
ระดับต่ำกว่ารัฐมนตรี	รัฐมนตรีเจ้าสังกัด

๕.๒ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ กำหนดเป็นหลักการว่าต่อไปในกรณีที่มีการประชุมระหว่างประเทศ ซึ่งมีรัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะผู้แทน การกำหนดองค์ประกอบของคณะผู้แทนเพื่อเข้าร่วมประชุม หากไม่มีกฎหมายระเบียบใดกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี ให้รัฐมนตรีเป็นหัวหน้าคณะนำเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งกำกับการบริหารราชการเป็นผู้ที่ให้ความเห็นชอบได้ แล้วแต่กรณี

๕.๓ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐดำเนินการ ดังนี้
๕.๓.๑ การเสนอองค์ประกอบของคณะผู้แทนไทยเพื่อเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ มีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุมัติให้เดินทางไปราชการและการจัดการประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ (เรื่อง การเสนอองค์ประกอบของคณะผู้แทนไทยเพื่อเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ) กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้เรียบร้อยแล้ว โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๕.๓.๒ การเสนอกรอบการเจรจา ทำที่ของไทยในการเจรจา หรือการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศ และจะต้องมีคณะผู้แทนไทยเพื่อเข้าร่วมการประชุมด้วย หากเป็นเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและมีผลผูกพันในระยะยาว ให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐเสนอกรอบในการเจรจา ทำที่ของไทยในการเจรจา หรือการจัดทำความตกลงระหว่างประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๔(๓) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ พร้อมทั้งเสนอองค์ประกอบของคณะผู้แทนไทยเพื่อเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบมาในคราวเดียวกันด้วย

โดยสรุปในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเสนอหนังสือสัญญาต่าง ๆ นั้น หน่วยงานจะต้องศึกษาหลักการและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วน แม้ว่าในบทความฉบับนี้จะได้นำเสนอแนวทางในการพิจารณาเบื้องต้นแล้วก็ตาม แต่บางเรื่องมีรายละเอียดในทางปฏิบัติที่ซับซ้อน หน่วยงานจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ หากมีคำถามในการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีประเภทนี้สามารถสอบถามมาที่สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โทร. ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๓๓๒ หรือ ๓๒๓ e-mail : ocma@soc.go.th

ความฝัน

ผู้เขียนเข้าใจ (เอาเอง ทุกทีแหละ) ว่าคนเราทุกคน (เน้นว่าทุกคน) ต้องเคยฝัน

ใครไม่เคยฝันเลย ช่วยซุ้จ๊กกะแรว໋ห่น้อย (ตอนซุ กรณมาอยู่ห่าง ๆ และย่นไต้ลมด้วย)

อย่างน้อยจะได้รับความเห็นใจจากผู้เขียน (ซึ่งชอบฝันและฝันบ่อย)

คนไม่ฝันนั้นคงเปรียบเหมือนคนไม่มีแฟน (เพื่อนคนหนึ่งรีบแย้งทันทีว่า ไม่มีแฟนนั้นดีที่ซู้ด เราก้ถามว่าแล้วเอ็งไม่มีแฟนอะ มันลอยหน้าบอกว่า ก็เพราะมีนิสัยบอกว่าการไม่มีแฟนนั้นเป็นมงคลอันประเสริฐ ฟังมันว่าสิ เสียดายไม่ทันถามมันว่าแฟนที่ว่านี้หมายถึงก่อนแต่งหรือหลังแต่ง ฮา)

แต่คนทั่วไปเขาว่าการไม่มีแฟนนั้นยอมเหมือนกับการขาดอะไรบางอย่างไปนะครับ

ฝรั่งเขาถึงเรียกนางสาวว่า มิส (ซึ่งภาษาของเขามีความหมายอีกทำนองหนึ่งว่าขาดหายไป พูดถึงตรงนี้ คนดังบางคนยังใช้นางสาวอยู่เลย ทั้ง ๆ ที่ลูกโตจนเป็นหนุ่มแล้ว)

เข้าเรื่องเสียที

ผู้เขียนนะฝันบ่อย โดยเฉพาะตอนเกษียณแล้วนี่ฝันประจำ และถ้าฝันเหาะได้อิ่งสนุกใหญ่ หลายครั้งฝันเป็นเรื่องเป็นราวจนนึกว่าอยู่ในโลกของความจริง (มาพิไธเอาที่ตอนรู้ตัวตื่นนั้นแหละ)

คำว่าฝันในภาษาไทยมีความหมายสองนัย นัยหนึ่งหมายถึงความฝัน และอีกนัยหนึ่งหมายถึงความไม่ฝัน ศัพท์ภาษาอังกฤษ (dream) ก็มีความหมายทั้งสองนัยเช่นเดียวกับภาษาไทย (ฝรั่งกับไทยคิดตรงกัน)

ความฝันคืออะไร ตอนนี้อย่าอะไรออก ผู้เขียนก็ได้อาจารย์กูเป็นที่พึ่ง (ชื่อเต็มของอาจารย์คือกูเกิ้ล อย่าถามนะว่าเป็นใครอยู่ที่ไหนเซตตายเซียวแหละ) แล้วก็ยังได้พึ่งพจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (มีอาจารย์กูกับคบบัณฑิตนี่ พาให้เกิดผล)

โลกสมัยนี้ทำให้เราสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ (รู้จริงบ้าง ไม่จริงบ้าง) ได้โดยพึ่งห้องสมุดน้อยลง

ตามความหมายแรกนั้นพจนานุกรมไทยนิยามว่าหมายถึง **“การนึกเห็นเป็นเรื่องราวเวลานอนหลับ”** ส่วนอาจารย์กูเกิ้ลแห่งวิกิพีเดียบอกว่าหมายถึง **“การเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องของภาพความคิด อารมณ์ และความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจโดยมิได้ตั้งใจในช่วงเวลาที่กำลังนอนหลับ”** (Dreams are successions of images, ideas, emotions and sensations occurring involuntarily in the mind during certain stages of sleep.)

ซึ่งก็เป็นความหมายเดียวกัน (ฟังเป็นวิชาการมากไปหน่อย เน้นอนนักวิชาการต้องพูดอะไรให้วิไลศมาหรา แต่เข้าใจยากครับผม)

ขณะที่กำลังฝันนั้น ผู้ที่ฝันส่วนใหญ่ไม่สามารถควบคุมได้ (ถ้าคุมได้ก็ไม่ใช่ฝัน แต่ที่จริงถ้าคุมฝันได้ คนไทยคงฝันกันทั้งเมือง ดี รถมจะได้ไม่ติด เพราะชาวบ้านนอนกันทั้งวันทั้งคืน)

ความฝันที่ควบคุมได้น่าจะเป็นฝันกลางวัน เป็นความฝันตอนตื่น (ส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องฟุ้งฝัน หรือฝันเพื่อง)

ความฝันนั้นเกี่ยวข้องกับภาวะใต้สำนึกของมนุษย์ จึงมีได้ทั้งความฝันที่เหมือนจริงเหมือนจัง หรือแปลกประหลาดหลุดโลกไปเลยก็ได้ และส่งผลทางอารมณ์ เช่น หวาดกลัว ตื่นเต้นตกใจ เศร้า ดีใจ มีความสุข หรือส่วนที่ดีคืออาจส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มและแรงบันดาลใจบางอย่าง (นี้พูดตามแนวของนักจิตวิทยาครับผม)

เพราะคนเราฝันกันมาตั้งแต่ไหนแต่ไร ความสนใจเรื่องของความฝันจึงมีมาแต่โบราณ (ผู้เชี่ยวชาญการทำนายฝันมักเป็นที่นิยมของผู้คน จนสามารถหากินได้ ยิ่งทำนายให้ดูน่ากลัวยิ่งหลอกเงินคนฟังได้มากขึ้น)

ความฝันจึงเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของคนเราทุกยุคทุกสมัย

สมัยโบราณ ชาวกรีก-โรมัน และชาวอียิปต์เชื่อว่าความฝันเป็นสารที่เทพเจ้าหรือคนที่ตายไปแล้วส่งมาให้มนุษย์เพื่อทำนายอนาคตหรือเพื่อเตือนภัยบางอย่าง ส่วนคนจีน และคนอินเดียเชื่อว่าในขณะที่มนุษย์ฝันนั้นวิญญาณออกจากร่างไปอยู่ในโลกแห่งความฝัน (ชาวกรีกร่วมสมัยกับอินเดียเมื่อประมาณเกือบสามพันปีในอดีตก็เชื่อทำนองนี้)

ก็เพราะคนเราฝันกันจนเป็นเรื่องปกตินี้แหละ นักวิทยาศาสตร์จึงได้พัฒนาศาสตร์ว่าด้วยความฝัน มีชื่อเรียกเป็นภาษาปะกิตว่า oneirology (น่าจะอ่านว่าโอไนโรโลยี)

นักวิทยาศาสตร์กลุ่มนี้เชื่อว่าทุกคนต้องฝัน จะฝันมากฝันน้อยก็แล้วแต่ (เขาว่าระยะเวลาของการฝันอยู่ระหว่างไม่กี่วินาทีไปจนถึงยี่สิบนาที) เพียงแต่พอตื่นขึ้นมาส่วนใหญ่มักจะลืมว่าฝันอะไร แต่ถ้าตื่นขึ้นมาขณะที่กำลังอยู่ในภาวะที่ตามีการเคลื่อนไหวเร็ว (R.E.M.-rapid-eye movement) มักจำความฝันได้

การที่ความฝันเกิดขึ้นขณะที่มีการเคลื่อนไหวเร็ว ๆ (ลองแหกตาดูคนใกล้ตัวซึ่งกำลังหลับว่าบริเวณตามีการเคลื่อนไหวไปมาหรือเปล่า ถ้าไม่กลัวถูกอัด) ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ (นักวิทยาศาสตร์เขาว่า) เป็นช่วงที่สมองกำลังตื่นตัว

ซิกมันด์ ฟรอยด์ นักจิตวิทยาคนสำคัญ เห็นว่าความฝันส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการที่ซ่อนเร้นอยู่ในใจ เมื่อคนเราไม่สมหวังในชีวิตจริงก็ขอให้สมหวังในฝัน (คงเคยได้ยินเพลงที่คุณสุเทพเกรียงทองหนึ่งที่ว่า **“มาพบกับฉันในฝันดีกว่า ฝันนั้นจะพาให้จิตสโลว์”**)

สำหรับไทยเรานั้นมีคำกล่าวถึงสาเหตุของความฝันว่าอาจเป็นได้อย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่ บุญนิมิต (เรื่องในอดีตนำไปสู่ความฝัน) จิตนิมิต (ใจจดจ่อจึงเก็บมาฝัน) เทพสังหรณ์ (เทวดามาแจ้งข่าว) และธาตุโขชะ (ร่างกายไม่ปกติ)

เนื่องจากคนบางคนเชื่อว่าความฝันอาจเป็นเรื่องที่เทวดามาส่งสาร จึงมีการทำนายฝันกันเป็นเรื่องเป็นราว เช่น ฝันเห็นคนตายจะได้ลาภ ฝันว่าจูรัดจะเจอเนื้อคู่ ฝันว่าใส่สร้อยทอง สิ่งที่เกิดขึ้นจะสมหวัง ฯลฯ

เพราะความฝันเป็นประสบการณ์ปกติของมนุษย์ (ผู้เขียนคิดว่าสัตว์ก็อาจฝันนะ อย่างน้องหนูปักก็ เจ้าตัวนี้ชอบมานอนบนพุงของผู้เขียน บางทีนอนเพลินจนหลับ ระหว่างหลับมีการละเมอด้วยละเมอไปบางทีก็สิ้นซากกระดูก หรือเห่าอึง ๆ บ้าง) จึงมีผู้สนใจศึกษาเรื่องราวของความฝัน รวมทั้งมีคนเขียนวิธีตีความความฝันเป็นเรื่องเป็นราว

คนที่ศึกษาแล้วว่าความฝันนั้นมีทั้งฝันที่เป็นจริงได้ กับฝันเหลือเชื่อ (ผู้เขียนยืนยัน เพราะบ่อยครั้งที่ฝันลอยไปลอยมา สนุกจะตาย) มีทั้งฝันดีฝันร้าย ตื่นเต้น (บางคนฝันว่าถูกผีหรือสัตว์ไล่ทำร้ายต้องวิ่งหนี ตื่นมาอย่างหอบเหงื่อโชกกายเลย) ผู้ชายบางคนฝันเรื่องเพศจนสุขสมอารมณ์หมาย ตื่นมาเปียกเขียว (เรียกว่าฝันเปียก)

เรื่องการทำนายฝันนี้ ว่ากันว่ามีการตีความความฝันย้อนหลังไปก็ราว ๆ ๔,๐๐๐-๕,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล หรือราว ๆ หกพันถึงเจ็ดพันปีมาแล้ว ที่มีหลักฐานก็เมื่อห้าพันปีก่อนในเมโสโปเตเมีย

ความเชื่อของคนในแต่ละช่วงประวัติศาสตร์มีต่าง ๆ กัน บางกลุ่มถือว่าความฝันเป็นส่วนขยายของโลกแห่งความเป็นจริง บางกลุ่ม อย่างเช่น พวกอียิปต์โบราณ กรีก-โรมันถือว่าความฝันเป็นสารที่ส่งตรงมาจากพระเจ้า เทพเจ้า หรือคนตายเพื่อทำนายอนาคตหรือเตือนภัยบางอย่าง ตัวอย่างเช่น มีคำจารึกในแผ่นดิน (เอาดินมาปั้นเป็นแผ่น ไม่ใช้ผืนดินนะครับ) ที่เมืองนินเว (Nineveh เป็นเมืองโบราณอายุประมาณสี่พันปีที่แล้ว ปัจจุบันอยู่ในอิรัก) สมัยเมื่อเกือบสามพันปีมาแล้วระบุว่าถ้าใครฝันว่าบินได้บ่อย ๆ บรรดาทรัพย์สินสมบัติที่มีอยู่จะสูญไป (มาถึงตอนนี้ อ้าว ตัวเราเองนี่หว่าที่ฝันบินได้สนุกดี เลยต้องทำใจคิดว่า อ้อ อนิจจัง อะไรที่มาได้มันก็หายไปได้เช่นกัน แล้วก็ตั้งตาคอยฝันลอยได้อีก ก็มันสนุกนะโยมชีวิตตอนตื่นมันไม่ยังสนุกอย่างในฝันนี่หว่า)

พวกอัสสิเรียเชื่อว่า ถ้าฝันว่ามีกิจกรรมทางเพศนั้น ถือเป็นฝันไม่ดีเพราะโรคภัยที่ปีศาจนำมาจะเกิดขึ้นในโลก (ฝันแบบนี้ถือว่าสนุกตอนฝัน แต่ตื่นมาแล้วอาจประสาทกิน)

คนจีนเห็นว่าวิญญาณจะออกจากร่างไปสู่โลกแห่งความฝัน ถ้าถูกปลุกให้ตื่นเร็วไปวิญญาณอาจเข้าร่างไม่ทัน (อาจกลายเป็นวิญญาณเร่ร่อนหรือสัมภเวสี) ความเห็นแบบนี้คล้ายกับพวกอินเดียโบราณ อย่างที่มีเขียนไว้ในคัมภีร์อุปนิษัท (ระยะใกล้เคียงกับสมัยพระพุทธองค์) ขณะเดียวกันพวกอินเดียมองอีกอย่างหนึ่งว่าความฝันอาจเป็นการแสดงออกของความปรารถนาภายในก็ได้ ความเชื่อว่าวิญญาณออกจากร่างไปสู่โลกความฝันนั้น พวกกรีกร่วมสมัย (กับอินเดียโบราณ) ก็คิดเหมือนกัน ถึงกับมีการเขียนหนังสือเกี่ยวกับความฝันเอาไว้

สำหรับเมืองไทย (ไทยแลนด์แดนน้ำท่วม) มีการทำนายฝันอยู่มากมาย ถูกบ้างไม่ถูกบ้าง (ส่วนใหญ่ดูจะไม่ถูก)

ลองยกมาเล่ากันพอสนุกบ้างก็ยังได้

เริ่มจากทำนายออกมาในทางที่ดีเชิงบวก

ฝันเห็นพระไม่ว่าพระพุทธรูปหรือพระสงฆ์ก็ตาม (จะมีโชค) ฝันเห็นปลา (ได้ลาภ ข้าวของเงินทอง ตำแหน่ง) เห็นกษัตริย์ (ได้ตำแหน่ง ได้ข่าวดีจากผู้ใหญ่) เห็นเด็ก (จะได้เงิน ได้บุตร) เห็นทอง (ได้ลาภ ได้ลูกสาว)

ฝันว่าตกปลา จะได้ลาภจากการเสี่ยงโชคเล็ก ๆ น้อย ๆ

ฝันเห็นเทวดา จะมีโชคดี เป็นสิริมงคล หายเจ็บหายไข้ ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน

ฝันว่าสระผม จะหายจากโรค จะหมดเคราะห์

ฝันเห็นคนร้องไห้ ของที่หายจะได้คืน

ฝันว่าศัตรูทำร้าย จะหายจากการเจ็บป่วย (ฝันร้ายกลายเป็นฝันดีได้ยิ่งงะ)

ฝันเห็นช้างเหยาะย่าง จะได้ลาภจากผู้ใหญ่ ในเร็ววัน ฝันว่าขี่ช้างหรือลูบช้าง (คงลูบตรงไหนก็ได้มั้ง ไม่เกี่ยง แต่อย่างน้อยควรระวัง อย่าไปลูบหรือทูปจุดยุทธศาสตร์ของมัน อาจโดนช้างกระเทีบ) จะได้ข่าวดีจากทางไกล หรือจากการเดินทาง

ถ้าฝันแล้วทำนายในทางลบก็ได้แก่

ฝันเห็นคนแปลกหน้า จะมีคนจ้องทำร้าย

ฝันว่าถูกกัดหรือจะเข้กัด จะมีคนคิดร้าย ทำร้าย หรือกำลังมีเคราะห์

ฝันว่าฟันบนหัก จะเสียญาติผู้ใหญ่ฝ่ายบิดา ถ้าฝันว่าฟันล่างหัก ก็เป็นญาติผู้ใหญ่ฝ่ายมารดาถึงกาลดับ (เด็ด สะมอเร็)

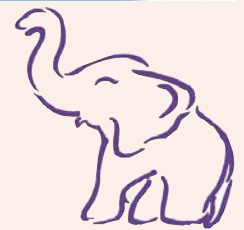
ฝันเห็นหรือจับอุจจาระ จะมีเคราะห์ เสียชื่อเสียง หรือมีคนกล่าวร้ายป้ายสี

ฝันว่าไฟไหม้บ้าน จะมีเรื่องมารบกวนจิตใจ

ฝันว่าแก้ผ้าจะมีคนปองร้าย

ฝันว่าเหาะได้จะมีการเดินทาง โชคดีกับการเดินทาง หรือสิ่งที่หวังจะเป็นผลสำเร็จ (ตรงข้ามกับการทำนายฝันของกรีก-โรมันโบราณเลย)

ถ้าเอานักจิตวิทยามาวิเคราะห์ความฝัน ซิกมันด์ ฟรอยด์ (ปรมาจารย์ที่เริ่มสนใจศึกษาความฝัน) เห็นว่าความฝันส่วนใหญ่เกิดจากความปรารถนาให้บรรลุความสำเร็จดังหวัง เป็นการสะท้อนความปรารถนาเล็ก ๆ ของมนุษย์ที่จะย้อนกลับไปยังวัยเด็ก (ก็นักจิตวิทยาเขาสนใจเรื่องจิตใต้สำนึกนี่ครับ)

พรอยด์คิดว่าความฝันมีทั้งที่เปิดเผยและแอบแฝง ความฝันที่เปิดเผยไม่มีความหมายอะไร เพราะเป็นเพียงเครื่องหมายแสดงเนื้อหาได้จิตสำนึกของความฝัน แต่ความฝันแอบแฝงเป็นเรื่องของความปรารถนาหรือความใฝ่ฝันโดยไม่รู้ตัว

เมื่อนักจิตวิทยาออกมาวิเคราะห์ฟันธง (ทำไมต้องไปฝันงี้ก็ไม่รู้ซะ เสียตายของ) อย่างนี้ ภายหลังความฝันก็ไม่ใช่เรื่องของเทวดาหรือปีศาจอีกต่อไป แต่เป็นการให้ข้อมูลเพื่อหยั่งไปถึงสภาวะของจิตได้สำนึก (ว่า อย่างนี้ไม่สนุก ไม่ได้ลุ้นครับ)

ลูกศิษย์ของพรอยด์ อย่าง คาร์ล จุง ก็เห็นเหมือนกัน คือเห็นว่าความฝันนั้นเกี่ยวกับความปรารถนาของคนฝัน คือช่วยให้สมหวังได้ตามที่จิตได้สำนึกปรารถนา ซึ่งก็เป็นสิ่งดีเหมือนกัน เพราะความฝันช่วยแก้ปัญหาด้านอารมณ์ปัญหาด้านความเชื่อทางศาสนา หรือปัญหาความกลัวได้ จุงเชื่อว่าฝันที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ นั้นเป็นการบ่งบอกว่าเจ้าตัวกำลังละเลยไม่สนใจเรื่องที่ฝัน จึงปรากฏซ้ำเพื่อเรียกร้องความสนใจ ซึ่งนักจิตวิทยาหลัง ๆ มักเห็นพ้องกับทฤษฎีของจุง เพราะช่วยในการตีความเรื่องที่ฝันได้ (สรุปว่าฝันดีกว่าไม่ฝัน และฝันก็ถือเป็นไอสด คือยาแก้โรคได้อย่างหนึ่ง)

ยูจีน อาเชรินสกี ค้นพบว่าขณะที่หลับบางครั้งลูกตาจะขยับถึงแม้หนังตาจะปิด และใช้เครื่องบันทึกคลื่นสมองในช่วงนั้น ผลการวิจัยภายหลังยืนยันว่าขณะที่ตาเคลื่อนไหวเร็ว สมองมักตื่นตัวตามไปด้วยระหว่างนั้นผู้หลับจะฝัน นักวิทยาศาสตร์ยังพบว่าสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมและนกหลายชนิดมีประสบการณ์ตาเคลื่อนไหวเร็วระหว่างหลับคล้ายคน (สัตว์ก็มีหัวใจนี้ครับ)

เอาละ จบเรื่องความฝันตามนัยแรกเสียที มาถึงอีกนัยหนึ่ง

ฝันตามนัยที่สองนี้ หมายถึงความมุ่งหวังใฝ่ฝันอยากได้อะไรอยากประสบ (พจนานุกรมแปลว่าพบเห็น ส่วนประสพ สะกดด้วย พ พาน แปลว่าเกิดผล) และเป็นความหวังที่ไม่ได้มาง่าย ๆ นักคิดและบุคคลมีชื่อเสียงหลายคนส่งเสริมให้มนุษย์เรามีความใฝ่ฝัน อย่างเช่น อานาโตล ฟรานส์ กล่าวว่า *“เพื่อให้บรรลุสิ่งที่ยิ่งใหญ่ เราต้องไม่เพียงแค่ทำให้เกิดผล แต่เราต้องฝัน และไม่เพียงแค่วางแผนทำ เราต้องเชื่อในสิ่งที่กำลังทำ”*

ถึงตรงนี้ต้องเล่าเรื่องของโรส

เรื่องมีอยู่ว่าโรสเป็นหญิงสูงอายุน่าสงสาร แต่ยังไม่สมรสเรียนในมหาวิทยาลัย โดยเรียนกับคนรุ่นเด็กคราวลูกหลาน พอเพื่อนรุ่นหลานซึ่งเป็นนักฟุตบอลอเมริกันตัวใหญ่ถามว่าทำไมถึงมาเรียนปริญญาตอนนี้เล่า โรสอธิบายว่า *“ฉันฝันอยากเรียนมหาวิทยาลัย และตอนนี้ก็พยายามทำให้ฝันเป็นจริง”* จากนั้นทั้งคู่ก็กลายเป็นเพื่อนสนิทกัน

โรสเองผูกมิตรกับนักศึกษาอื่นทั่วไปหมด ด้วยรอยยิ้มและอัธยาศัยไมตรีซึ่งเป็นเสน่ห์ของเธอ

วันหนึ่งสมาชิกชมรมเชิญโรสไปพูดในงานเลี้ยงประจำปีของชมรมฟุตบอล (อเมริกัน) ซึ่งเธอก็กล่าววาทะประทับใจ (ใจ) ทุกคนในงาน

โรสพูดว่า

“เราต้องไม่เลิกเล่น เพียงเพราะมีอายุมาก เราเลิกกลายเป็นคนแก่เพราะเราเลิกเล่น มีความลับอย่างหนึ่งที่ทำให้เรายังคงความหนุ่มสาวเอาไว้ได้ มีความสุขอยู่ได้ และยังประสบความสำเร็จได้ด้วย นั่นก็คือต้องหัวเราะและมีอารมณ์ขันทุกวัน เราต้องมีความฝัน เพราะเมื่อใดที่ความฝันสิ้นไป เราก็จะตาย”

หลังวันรับปริญญาได้อาติทย์หนึ่ง โรสก็เสียชีวิตอย่างสงบ ขณะกำลังหลับ

ในงานศพ มีนักศึกษามาร่วมงานไม่น้อยกว่าสองพันคน เพื่อแสดงคารวะเป็นครั้งสุดท้ายแด่หญิงมหัศจรรย์ซึ่งสอนพวกเขาว่า ไม่มีวันสายเกินไปที่คนเราจะทำอย่างที่เราอยากทำ

เจมส์ ฮิวเนเกอร์ กล่าวว่า “**นักปฏิบัติทุกคนล้วนแต่เป็นคนช่างฝัน**” และ

วอลท์ ดิสนีย์ ราชาการ์ตูน กล่าวว่า “**ความฝันทุกประการของเราจะเป็นจริงได้ ถ้าเรามีความกล้าที่จะมุ่งมั่นทำให้เกิดผล**”

ดังนั้น ความฝันจึงเป็นเรื่องที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งความฝันตามความหมายที่สอง เพราะไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม ถ้ามีความฝันและความมุ่งมั่นอย่างแท้จริง เราก็จะประสบความสำเร็จจนได้

อย่าลืมคำพูดของเกอเต้ที่ว่า “**รู้อย่างเดียวไม่พอ ต้องเอาไปประยุกต์ มีความมุ่งมั่นอย่างเดียวไม่พอ ต้องลงมือทำด้วย**”

ที่สำคัญคืออย่าเพ้อฝันเรื่องที่เกินกำลังจนต้องอาศัยสิ่งศักดิ์สิทธิ์ช่วย และอย่ารีบด่วนตัดสินใจว่าสิ่งที่ฝันนั้นมันเกินกำลังก่อนที่จะตรึงตรองความเป็นไปได้ให้ครบถ้วน

เมื่อฝันแล้ว ต้องเชื่อว่าตัวเองสามารถทำให้ความฝันเป็นจริงได้แล้วก็ทำให้เกิดผล

คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตล้วนแต่ฝันทั้งสิ้น และคนเหล่านี้ต่างไม่กลัวที่จะทำให้ความฝันกลายเป็นความจริง

สรุปว่า สูเจ้าทั้งหลาย จงฝันกันต่อไปเถอะ

ขอให้ฝันดีฝันเด่นนะครับ 🌿

คำว่า **โลกทัศน์** ประกอบด้วยคำว่า **โลก** และ **ทัศน์** ซึ่งมาจาก ทัศนะ หมายถึง ความเห็น, การเห็น, สิ่งที่เห็น

คำว่า **โลกทัศน์** ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า **world view** หมายถึง การมองเห็นโลก, การรับรู้โลก, การที่คนแต่ละคนตีความสิ่งต่าง ๆ ในโลกหรือมองว่าสรรพสิ่งในโลกมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร

ทั้งนี้ คนเราจะมีโลกทัศน์อย่างไรย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมในสังคมของตน เช่น คนตะวันตกกับคนตะวันออกมี**โลกทัศน์**ต่างกัน, การท่องเที่ยวทำให้เรามี**โลกทัศน์**ที่กว้างไกลและปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีขึ้น

คัดลอกจากหนังสือ “รู้รัก ภาษาไทย”

เล่ม ๑ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน

ราชกิจจานุเบกษา

รัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เพื่อกำหนดวิธีการจัดทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติอื่นให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๔ ก ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินคดีแบบกลุ่ม เพื่อคุ้มครองผู้เสียหายจำนวนมากในการดำเนินคดีเพียงครั้งเดียว และอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียหายที่ไม่สามารถฟ้องคดีเพื่อเยียวยาความเสียหายด้วยตนเองได้ และผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายเพียงเล็กน้อย

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๒๘ ก ลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำและการประมงของประเทศให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศและมาตรฐานสากล รวมทั้งความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการประมง และสภาพสังคมในปัจจุบัน โดยยกเลิกพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๔ ก ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยกำหนดมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ผู้พบเห็นเหตุการณ์ค้ามนุษย์ แจ้งข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกำหนดมาตรการเพิ่มอำนาจทางปกครองให้แก่เจ้าหน้าที่ รวมทั้งปรับปรุงบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๔ ก ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘ หน้า ๒๗

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดสถานะความเป็นบิดามารดาที่สอดคล้องกฎหมายของเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ให้เหมาะสมตลอดจนควบคุมการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์การแพทย์เกี่ยวกับตัวอ่อนและเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์มิให้มีการนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๘ ก ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนสามัญให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และมาตรการเยียวยาให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่เหมาะสมและเป็นธรรม

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๔๓ ก ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงหลักเกณฑ์การขึ้นทะเบียนสวนป่า การแปรรูปไม้ในสวนป่า ตลอดจนการเก็บหา ค้า มีไว้ในครอบครอง หรือนำเคลื่อนที่ซึ่งของป่าในสวนป่า การออกใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืนและปรับปรุงมาตรการในการกำกับดูแล รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๔๔ ก ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชบัญญัติเหรียญพิทักษ์เสรีชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการพระราชทานเหรียญพิทักษ์เสรีชนเพื่อให้ครอบคลุมถึงผู้ที่ทางราชการมีคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันประเทศ การรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การปฏิบัติการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติในต่างประเทศ หรือปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ อันเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงของประเทศ

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๔๗ ก ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๓

พระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งผู้แทนฝ่ายนายจ้างและผู้แทนฝ่ายผู้ประกันตน การแต่งตั้งที่ปรึกษาของคณะกรรมการประกันสังคม คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการประกันสังคม ที่ปรึกษา และกรรมการการแพทย์ และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการแพทย์ การคำนวณค่าจ้างรายวันในการจ่ายเงินทดแทนการขาดรายได้ ยกเลิกการตัดสิทธิผู้ประกันตนซึ่งไม่มีสิทธิได้รับประโยชน์ทดแทนในกรณีเจ็บป่วยหรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำให้ตนประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย ทุพพลภาพหรือถึงแก่ความตาย กำหนดหลักเกณฑ์และอัตราให้รัฐบาลออกเงินสมทบสำหรับผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ และเพิ่มบทบัญญัติให้ลดหย่อนการออกเงินสมทบในกรณีเกิดภัยพิบัติอย่างร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อสภาวะการดำรงชีพทางเศรษฐกิจ

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๕๓ ก ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิชุมนุมสาธารณะให้ชัดเจนและสอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเพื่อให้การชุมนุมสาธารณะเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย ไม่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของชาติ ความปลอดภัยสาธารณะ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ตลอดจนสุขอนามัยของประชาชนหรือความสะดวกของประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะ และไม่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๖๓ ก ลงวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑๙

พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๔๐ ก ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หน้า ๗

พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ขึ้นเป็นองค์การมหาชน ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๔๓ ก ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑๗

กฎกระทรวง

กฎกระทรวงความปลอดภัยในการขนส่งวัตถุอันตรายทางถนน พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดมาตรการว่าด้วยความปลอดภัยในการขนส่งวัตถุอันตรายทางถนน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติของผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบการขนส่ง และผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ขับรถ และเป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศด้านการขนส่งสินค้าอันตรายที่ประเทศไทยเป็นภาคี

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๒๔ ก ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

กฎกระทรวงการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปักหลักเขตควบคุมทางน้ำให้มีความเหมาะสมเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ทางน้ำ

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๒๗ ก ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

กฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมเครื่องเล่น พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดให้เครื่องเล่นเป็นอาคารควบคุมการใช้เพื่อให้มีการตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงและความปลอดภัยทุกปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง การอนุญาตให้ใช้ การตรวจสอบ มาตรฐานการรับน้ำหนัก ความปลอดภัย คุณสมบัติของวัสดุหรืออุปกรณ์ ที่จำเป็นเกี่ยวกับเครื่องเล่น รวมทั้งกำหนดแบบคำขออนุญาตต่าง ๆ และค่าธรรมเนียมสำหรับการดำเนินการ

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๓ ก ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๘ หน้า ๑

กฎกระทรวงการขอใบอนุญาตหรือใบรับรอง และการออกใบอนุญาตหรือใบรับรองให้นำเข้า ให้ส่งออก หรือให้นำผ่าน ชิงสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขอใบอนุญาตหรือใบรับรอง และการออกใบอนุญาตหรือใบรับรองให้นำเข้า ให้ส่งออก หรือให้นำผ่านชิงสัตว์ป่า ซากของสัตว์ป่า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่า

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๕ ก ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ หน้า ๔

กฎกระทรวงกำหนดระยะเวลาการหักเงินค่าจ้างเพื่อนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดระยะเวลาการหักเงินค่าจ้างเพื่อนำส่งเข้ากองทุนเพื่อการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๙ ก ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑

กฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งงาช้าง พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การค้า และการพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ค้างาช้าง

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๓๙ ก ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ หน้า ๑๐

กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะ

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๕๐ ก ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๙

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙

ปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบของเครื่องพันธนาการที่จะนำมาใช้กับผู้ต้องขังโดยกำหนดให้ชุดกุญแจมือและกุญแจเท้าเป็นเครื่องพันธนาการอีกประเภทหนึ่ง รวมทั้งกำหนดรูปแบบ ขนาด และวิธีการใช้เครื่องพันธนาการ เพื่อให้เจ้าพนักงานเรือนจำสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้ต้องขัง

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๕๔ ก ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๕

กฎ

กฎข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือ (ฉบับที่ ๔๕) พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการตรวจเรือและออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือ

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๔๘ ก ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๑๔

กฎ ก.พ.อ. ว่าด้วยการให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาได้รับเงินเดือน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาตำแหน่งวิชาการ ซึ่งได้รับเงินเดือนถึงขั้นสูงของตำแหน่งที่ดำรงอยู่มีสิทธิได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นสูงของเงินเดือน โดยให้ไปอาศัยรับเงินเดือนในตำแหน่งถัดไปอีกตำแหน่งหนึ่ง เพื่อให้ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาตำแหน่งวิชาการได้รับสิทธิประโยชน์ดังกล่าว

เล่ม ๑๓๒ ตอนที่ ๕๐ ก ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ หน้า ๑๒

กิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
สมด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จเป็นองค์ประธาน

bike for MOM
ปั่นเพื่อแม่

รายละเอียดกิจกรรม

- รับลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมได้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2558 ที่ www.bikeformom2015.com หรือจุดลงทะเบียน
- บัตรสิทธิ์ได้จากการลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรมผ่านเว็บไซต์ บารมีชิ้นแก้ว และสื่อจักรยานพระราชนิพนธ์
- ได้ในวันที่ 25-26 กรกฎาคม 2558
- ที่สนามกีฬาอเนกกีฬา ณ มหาวิทยาลัยรังสิต (จำนวนจำกัด)
- ไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

เส้นทางไป พระลานพระราชวังดุสิต - กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์
เส้นทางกลับ กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ - พระลานพระราชวังดุสิต
รวมระยะทาง 43 กิโลเมตร

16 สิงหาคม 2558 เวลา 15.00 น. สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม โทร.1122 | www.bikeformom2015.com

เรื่อง การจัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เลขานุการคณะรัฐมนตรีแจ้งว่า รัฐบาลจะเป็นเจ้าภาพ จัดกิจกรรมจักรยานเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวันอาทิตย์ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ ระหว่างเวลา ๑๕.๐๐-๑๙.๓๐ น. โดยมีเส้นทางเริ่มต้นจากลานพระบรมรูปทรงม้าถึงกรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ โดยให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน รวมทั้งประชาชนผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ การจัดกิจกรรม ในจังหวัดต่าง ๆ ให้เป็นไปโดยความสมัครใจและความพร้อมของแต่ละจังหวัด

ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า

๑. รับทราบตามที่เลขานุการคณะรัฐมนตรีรายงาน

๒. มอบให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล) และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินการจัดกิจกรรมอย่างสมพระเกียรติและประชาสัมพันธ์ให้ทุกส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน รวมทั้งประชาชนรับทราบเกี่ยวกับ กิจกรรมดังกล่าว รวมทั้งเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเป็นการร่วมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๓ พรรษา ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๘ ด้วย

ที่มา หนังสือสำนักเลขานุการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๑๓ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดให้วันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เป็นวันรัฐพิธี

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบกำหนดให้วันที่ ๙ มิถุนายน ของทุกปี ซึ่งเป็นวันที่ระลึกคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ และกำหนดให้มีการวางพวงมาลาถวายราชสักการะ ณ พระบรมราชานุสาวรีย์ เชียงแสนพระราม ๘ เป็นประจำทุกปี

๒. มอบหมายกระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานจัดทำสื่อวีดิทัศน์และหนังสือเฉลิมพระเกียรติเพื่อเผยแพร่ในโอกาสที่รัฐบาลได้กำหนดให้วันที่ระลึกคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เป็นวันรัฐพิธี โดยไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมเสนอ

ที่มา หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๑๑๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การกำหนดให้มีพระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทยและวันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ ลงมติว่า เห็นชอบการถวายพระราชสมัญญา "พระบิดาแห่งการแพทย์แผนไทย"แด่ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว และการกำหนดให้วันที่ ๒๙ ตุลาคม ของทุกปี เป็น "วันภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยแห่งชาติ" ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ และให้กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการต่อไป

ที่มา หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๘/ว ๑๖๘ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง การจัดทำหนังสือสัญญาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ นายกรัฐมนตรีเสนอว่า การดำเนินการจัดทำหนังสือสัญญาหรือเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการ ดังนี้

๑. นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างหนังสือสัญญาก่อนดำเนินการลงนามทุกครั้ง
๒. ในกรณีที่มีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงถ้อยคำหรือสาระสำคัญของหนังสือสัญญาที่คณะรัฐมนตรีได้เคยอนุมัติหรือเห็นชอบไปแล้ว

๒.๑ หากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ขัดกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบไว้ ให้สามารถดำเนินการได้โดยให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบภายหลัง พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลและประโยชน์ที่ไทยได้รับจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

๒.๒ หากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวขัดหรือไม่สอดคล้องกับหลักการที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบไว้ ให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนดำเนินการโดยห้ามมิให้แก้ไขหรือลงนามก่อนที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหรือให้ความเห็นชอบการเปลี่ยนแปลงนั้น

ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติเห็นชอบตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ

ที่มา หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๑๘๙ ลงวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

ไปไหนไปกัน

กันยนี้

อุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล

สวัสดีผู้อ่านทุกท่าน ไปไหนไปกันฉบับนี้ ขอเชิญชวนไปเที่ยวแดนถิ่นใต้อุทยานเขียว น้ำใส หรายขาว สัมผัสความงามของธรรมชาติที่สวยงาม ณ **อุทยานแห่งชาติทะเลบัน จังหวัดสตูล** ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งเพาะปลูกและที่อยู่อาศัยของชาวบ้านวังประจัน บริเวณรอยต่อระหว่างเขตแดนมีลักษณะเป็นภูเขาหินปูนกับเขาจีนซึ่งมีลักษณะเป็นภูเขาหินแกรนิตได้เกิดยุบตัวลงเกิดเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ เรียกตามภาษาท้องถิ่นว่า **“เล็ดเรอบัน”** และได้เพี้ยนเสียงเป็น **“ทะเลบัน”** ในเวลาต่อมา นอกจากนี้ ยังเป็นที่อยู่ของชาไก หรือเงาะป่า กลุ่มเดียวที่มีสมาชิก ๙ คน เจ้าของสมญานาม “ราชันย์แห่งพงไพร”

อุทยานแห่งชาติทะเลบันห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๗๓ กิโลเมตร สถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ได้แก่ **ทะเลบัน ถ้ำลอดปูยู ถ้ำโตนดิน** มีพันธุ์ไม้นานาชนิด เช่น ยางปาย ตะเคียนทอง ไข่เขียว หุ้งฟ้า หวายกำพวน และสัตว์ป่านานาชนิด เช่น หมาน้ำหรือเขียดว้าก แมวลายหินอ่อน ค่างแว่นถิ่นใต้ กิ้งก่าบินหัวสีฟ้า คางคกกระ และนกขุนแผนอกสีส้ม พบกับไปไหนไปกันได้ใหม่ฉบับหน้า 🐸

การขุดลอกแหล่งน้ำตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการขุดลอก แหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่ขึ้นเงิน พ.ศ. ๒๕๔๗ จะเข้าข่ายเป็นการแผ้วถาง เฝ้าป่า หรือ กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ หรือไม่ ท้องถิ่นควรรู้ใน สลค.สาร ฉบับนี้มีคำตอบ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การขออนุญาตแผ้วถางป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๑.๓/๑๓๑๗๗ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้ให้ความเห็นเรื่องเสร็จที่ ๑๒๑/๒๕๕๕ เรื่อง การขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่ดุดทรายในที่ดินของรัฐ สรุปได้ว่า “ป่า” หมายถึง ที่ดินที่ยังมีไม้มีบุคคลใดได้กรรมสิทธิ์หรือได้สิทธิครอบครอง ซึ่งรวมไปถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่า ที่ขายต่ง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่เป็นที่ดินของรัฐด้วย สำหรับการดุดทรายในแม่น้ำลำคลองซึ่งเป็นป่าและอยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานของรัฐหลายหน่วยงานนั้น จะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่ามีการก่อสร้างแผ้วถาง หรือเผาป่า หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า ซึ่งรวมถึงที่ดินที่อยู่ในแม่น้ำลำคลองนั้นหรือไม่ หากมีการดำเนินการที่มีลักษณะดังกล่าวก็ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้รับข้อหารือจากจังหวัดลำปาง เรื่อง การขุดลอกแม่น้ำลำคลองในพื้นที่จังหวัดลำปาง ของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงใหม่ และโครงการขุดลอกลำน้ำแม่ตุ๋ย โดยใช้วัสดุที่ได้จากการขุดลอกเป็นค่าจ้าง เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งให้แก่ราษฎรขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม อำเภอเมืองลำปาง โดยขอให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยพิจารณาว่าความเห็นของจังหวัดลำปางต่อกรณีดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ กล่าวคือ การนำความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) มาเป็นแนวทางพิจารณา ควรพิจารณาเฉพาะแม่น้ำลำคลองที่อยู่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมายเท่านั้น ไม่ใช่หมายรวมถึงแม่น้ำลำคลองที่อยู่ในชุมชนเมืองซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตป่าตามกฎหมาย เพราะหากมีการตีความว่าแม่น้ำเป็นป่าเนื่องจากเป็นที่ดินที่ยังมีบุคคลใดได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองแล้ว การดำเนินการในแม่น้ำลำคลองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม้ว่าจะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่าตามมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ แล้ว แต่ถือว่ากระทำผิดกฎหมายเพราะไม่ได้ขออนุญาตตามกฎหมายป่าไม้ กรณีความเห็นดังกล่าวเป็นประเด็นเฉพาะเรื่องการดุดทรายในแม่น้ำลำคลองตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่ได้หมายรวมถึงการขุดลอกแม่น้ำลำคลองตามมาตรา ๑๒๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ นอกจากนี้ จังหวัดลำปางยังเห็นว่าการดุดทรายในแม่น้ำลำคลองซึ่งเป็นป่าที่จะต้องดำเนินการขออนุญาตตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เฉพาะกรณีที่มีลักษณะของการก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าเท่านั้น หากไม่มีลักษณะดังกล่าว ก็ไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ แต่อย่างใด

กรมที่ดินได้ให้ความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย โดยเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ในการขุดลอกแหล่งน้ำที่ต้นเขิน อันเป็นการป้องกันดูแลรักษาซึ่งเป็นไปตามกฎหมายเฉพาะตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยมีความเห็นว่า กรณีการขุดลอกแหล่งน้ำตามข้อหารือของจังหวัดลำปางเป็นการดำเนินการโดยอาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่ต้นเขิน พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่ใช้การแผ้วถาง เผาป่า หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า แต่เป็นการบำรุงรักษาแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่เกิดจากภัยแล้งหรือน้ำท่วม จึงไม่เป็นกรณีตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และไม่ขัดกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) อย่างไรก็ดี กรณีตามข้อหารือมีความเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของหลายหน่วยงาน เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย กรณีการขุดลอกแหล่งน้ำตามข้อหรือของจังหวัดลำปาง เป็นการดำเนินการโดยอาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่ต้นขึ้น พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่ใช่เป็นการแผ้วถางป่า เมาป่า หรือกระทำได้ด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า แต่เป็นการบำรุงรักษาแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่เกิดจากภัยแล้งและน้ำท่วม การดำเนินโครงการดังกล่าวย่อมไม่ตกอยู่ในบังคับมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และไม่ขัดกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ในเรื่องเสรีที่ ๑๒๑/๒๕๕๕ นั้น ถูกต้องหรือไม่

๒. คำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔(๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ตามนัยความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ในเรื่องเสรีที่ ๑๒๑/๒๕๕๕ มีขอบเขตความหมายกว้างขวางเพียงใด และแม่น้ำลำคลองตามข้อหรือของจังหวัดลำปางเป็นป่า และอยู่ในบังคับที่จะต้องขออนุญาตตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่

๓. กรณีการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เนื่องจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐแปลง “โคกดินแดง” บางส่วน โดยที่ดินสาธารณะประโยชน์แปลงดังกล่าวเป็นที่สาธารณะสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นที่ทำเลเลี้ยงสัตว์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๐ และได้ออก นส. เลขที่ ๓๑๘๒๒ เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๒๙ เนื้อที่ประมาณ ๙๖ ไร่ ๔๙ ตารางวา ซึ่งการขออนุญาตใช้ที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติให้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ และตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ได้ให้นิยาม คำว่า “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน ดังนั้น เมื่อที่ดินของรัฐแปลง “โคกดินแดง” เป็นที่สาธารณะประโยชน์ที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินดังกล่าวจะอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายป่าไม้ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ก่อนหรือไม่ รวมถึงกรณีการขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะต้องได้รับอนุญาตตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่

๔. กรณีที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ทบวงการเมืองขอโอนสภาพการเป็นที่สาธารณะประโยชน์ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่ เมื่อโอนสภาพที่ดินสาธารณะประโยชน์แล้วจะถือว่าทบวงการเมืองนั้นเป็นบุคคลผู้ได้ที่ดินมาตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือไม่ และหากต้องก่อสร้างหรือกระทำการใดในที่ดินนั้นจะต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่

๕. กรณีที่ดินที่ประชาชนมีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองแล้ว ภายหลังยกให้เป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ รวมถึงกรณีที่ราชพัสดุที่กรมธนารักษ์เป็นผู้ดูแลรักษาตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ จะถือเป็น “ป่า” และอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่

๖. สืบเนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นในเรื่องเสรีที่ ๓๔๙/๒๕๓๐ เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๙ และมาตรา ๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (กรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยหรือบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างเขื่อนเชี่ยวหลาน จะต้องขออนุญาตปรับปรุงที่ดินและเสียค่าตอบแทนการใช้ที่ดินของรัฐหรือไม่) สรุปได้ว่า พื้นที่โครงการก่อสร้างเขื่อนเชี่ยวหลานมีลักษณะเป็นป่าที่อยู่ใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้เข้าครอบครองและใช้พื้นที่เพื่อดำเนินการก่อสร้างเขื่อนเชี่ยวหลาน จึงไม่มีลักษณะเป็นที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลได้มีสิทธิครอบครองตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และไม่อยู่ภายใต้บังคับประมวลกฎหมายที่ดินที่ว่า “ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ฯลฯ” การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจึงไม่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อเข้าไปใช้พื้นที่ดังกล่าว

จากความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่มีความเห็นว่า กรณีที่ผู้ขอได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้เข้าครอบครองและใช้ประโยชน์ในพื้นที่แล้ว จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าวตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินอีก ตามนัยเรื่องเสรีที่ ๓๔๙/๒๕๓๐ แต่หากเป็นกรณีที่ผู้ขอได้ยื่นคำขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แม้จะได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินอยู่ภายใต้บังคับ

กฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ผู้ขอก็ต้องไปยื่นขออนุญาตแผ้วถางป่าตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ด้วย ตามนัยเรื่องเสรีที่ ๑๒๑/๒๕๕๕ ดังนั้น ในกรณีมีผู้ประสงค์จะเข้าไปยึดถือ ครอบครอง ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ หรือประสงค์จะเข้าไปดำเนินการดูตรวจในแม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งเป็นที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยบุคคลดังกล่าวได้ดำเนินการขออนุญาตกระทำการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ และได้รับอนุญาตก่อนแล้ว ผู้ได้รับอนุญาตจึงไม่ใช่บุคคลซึ่งมิได้มีสิทธิครอบครองที่ดินของรัฐตามนัยมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินที่จะต้องดำเนินการขออนุญาตตามมาตรา ๙ อีกแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการขออนุญาตเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐหรือขออนุญาตดูตรวจ ความเห็นดังกล่าวถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมธนารักษ์) ผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมป่าไม้) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมที่ดิน) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง คำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ตามนัยความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ในเรื่องเสรีที่ ๑๒๑/๒๕๕๕ มีขอบเขตความหมายกว้างขวางเพียงใด และแม่น้ำลำคลองที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายหรือที่อยู่ในชุมชนเมืองซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตป่าตามกฎหมาย เป็น “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ซึ่งจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่ ในประเด็นนี้เห็นว่าพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “ป่า” ไว้ในมาตรา ๔ (๑)^๑ หมายความว่า “ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน” ซึ่งจากการตรวจสอบความเป็นมาในการยกร่างบทนิยามคำว่า “ป่า” ตามรายงานการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย ชุดที่ ๑ ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ แล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาคำนิยาม “ป่า” ที่ใช้อยู่ในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พุทธศักราช ๒๔๘๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น เพื่อหาจุดแบ่งแยกระหว่างที่ป่ากับที่ดินทั่วไปที่มีใช้ป่า โดยประสงค์จะให้ที่ป่าครอบคลุมสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่ดินรกร้างว่างเปล่า และสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ร่วมกัน แต่เนื่องจากในการยกร่างผู้แทนกระทรวงเกษตรชี้แจงว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลที่ไม่ต้องการตัดสิทธิของผู้ที่ถือครองที่ดินมือเปล่า ด้วยเหตุดังกล่าวจึงได้ถือเกณฑ์การได้มาตามกฎหมายที่ดินเป็นหลักในการพิจารณาว่าที่ดินนั้นเป็นป่าหรือไม่ เพราะไม่ประสงค์ให้กระทบต่อสิทธิของบุคคลที่ได้รับมาหรือมีอยู่ก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับหลักการในมาตรา ๑๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าการได้มาซึ่งที่ดินของรัฐให้เป็นไปตามที่กฎหมายที่ดินกำหนด กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดมีสิทธิในที่ดินตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินบัญญัติรองรับสิทธินั้นไว้แล้ว ที่ดินนั้นก็พ้นสภาพจากการเป็นป่าตามความในพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ

โดยที่มาตรา ๑^๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้บัญญัติบทนิยามคำว่า “ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย ซึ่งจากบทนิยามคำว่า “ที่ดิน” ดังกล่าว นอกจากจะหมายถึงที่ดินบนบกอันได้แก่พื้นดินทั่ว ๆ ไป และภูเขาแล้ว ยังคลุมไปถึงดินซึ่งอยู่ใต้น้ำด้วย เช่น ที่ดินที่อยู่ในห้วย หนอง คลอง บึง ต่าง ๆ และได้บัญญัติบทนิยามคำว่า “สิทธิในที่ดิน” ไว้ โดยแยกสิทธิในที่ดินออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ “กรรมสิทธิ์” และ “สิทธิครอบครอง” ซึ่งบุคคลย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินตาม มาตรา ๓^๓

^๑ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติ

(๑) “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไป และให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย
“สิทธิในที่ดิน” หมายความว่า กรรมสิทธิ์ และให้หมายความรวมถึงสิทธิครอบครองด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๓ บุคคลย่อมมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ในกรณีต่อไปนี้

(๑) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ หรือได้มาซึ่งโฉนดที่ดินตามกฎหมายนี้

(๒) ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือกฎหมายอื่น

แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และได้มาซึ่งสิทธิครอบครองตามมาตรา ๔^๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หากที่ดินใดมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือเป็นที่ดินของรัฐตามมาตรา ๒^๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น ตามนัยของประมวลกฎหมายที่ดินดังกล่าว บทนิยามคำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑)^๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^๗ จึงหมายถึง ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้กรรมสิทธิ์หรือได้สิทธิครอบครอง รวมไปถึงที่ดินรกร้างว่างเปล่า ที่ชายตลิ่ง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาคำว่า “แม่น้ำลำคลอง” อันเป็นการรวมคำ ๒ คำ คือ “แม่น้ำ” และ “คลอง” ซึ่งคำว่า “คลอง” อยู่ในความหมายของคำว่า “ที่ดิน” ตามมาตรา ๑^๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ส่วนคำว่า “แม่น้ำ” นั้น แม้บทนิยามคำว่า “ที่ดิน” ตามมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินมิได้หมายความรวมถึงแม่น้ำด้วย แต่เมื่อพิจารณาพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้มีการให้ความหมายของคำว่า “แม่น้ำ” หมายถึง ลำน้ำใหญ่ซึ่งเป็นที่รวมของลำธารทั้งปวง ซึ่งลำน้ำนั้นอยู่ในความหมายของคำว่า “ที่ดิน” ตามมาตรา ๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ “แม่น้ำ” จึงเป็นที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินเช่นกัน นอกจากนี้ โดยที่แม่น้ำลำคลองนั้นโดยสภาพย่อมถือได้ว่าเป็นทางซึ่งสาธารณชนใช้สัญจรไปมา จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒)^๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทั้งนี้ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๗๖-๒๗๗/๒๔๙๕^{๑๐} ดังนั้น “แม่น้ำลำคลอง” จึงเป็น “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^{๑๑} ไม่ว่าแม่น้ำลำคลองนั้นจะอยู่ในเขตป่าตามกฎหมายที่มีแผนที่แนบท้ายกำหนดแนวเขตไว้อย่างชัดเจน หรืออยู่ในชุมชนเมืองซึ่งเป็นพื้นที่นอกเขตป่าตามกฎหมายก็ตาม ด้วยเหตุนี้ คำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^{๑๒} ตามความเห็นของคณะกรรมการการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๒๑/๒๕๕๕^{๑๓} จึงมีขอบเขตความหมายตามที่กล่าวมาข้างต้น โดยเป็นการตีความตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ในการยกร่างบทนิยามคำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^{๑๔}

ประเด็นที่สอง การขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขิน อันเป็นการบำรุงรักษาแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่เกิดจากภัยแล้งและน้ำท่วม ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยอาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ที่ตื้นเขิน พ.ศ. ๒๕๔๗ จะต้องดำเนินการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^{๑๕} หรือไม่ นั้น เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๕๔^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้^{๑๗} มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกัน

^๔ มาตรา ๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ บุคคลใดได้มาซึ่งสิทธิครอบครองในที่ดิน ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ ให้มีสิทธิครอบครองสืบไป และให้คุ้มครองตลอดถึงผู้รับโอนด้วย

^๕ มาตรา ๒ ที่ดินซึ่งมิได้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ถือว่าเป็นของรัฐ

^๖ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๘ มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหาร สำนักการบ้านเมือง เรือรบ อารยยุทธภัณฑ์

^๙ คำพิพากษาศาลฎีกา ที่ ๒๗๖-๒๗๗/๒๔๙๕ สรุปความได้ว่า แม่น้ำลำคลองนั้นโดยสภาพย่อมถือได้ว่าเป็นทางซึ่งสาธารณชนใช้สัญจรไปมา อันถือได้ว่าเป็นทางสาธารณะหรือทางหลวงตามกฎหมาย เว้นแต่จะมีความว่าแม่น้ำลำคลองนั้นตั้งขึ้นจนสาธารณชนไม่อาจใช้เป็นทางสัญจรไปมาได้

^{๑๐} บันทึกสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา เรื่อง การขออนุญาตแผ้วถางป่าในพื้นที่ดูดยายในที่ดินของรัฐ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๑/๑๒๑๑ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๑} มาตรา ๕๔ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า เพื่อตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่จะกระทำภายในเขตที่ได้จำแนกไว้เป็นประเภทเกษตรกรรมและรัฐมนตรีได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือโดยได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

มิให้มีการบุกรุกแย่งการครอบครองป่าอันเป็นทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ และคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้ของรัฐมิให้ถูกทำลาย หากจะทำการก่อสร้าง แฝ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า หรือเข้ายึดถือหรือครอบครองป่า ต้องดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ทำการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการนั้น ๆ เสียก่อน โดยการกระทำใดจะเข้าลักษณะเป็นการทำลายป่าที่จะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ นั้นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป ซึ่งโดยหลักแล้วต้องเป็นการกระทำที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในป่าได้รับความเสียหาย เสื่อมสภาพ หรือหมดสิ้นไป ซึ่งเมื่อพิจารณากรณีการขุดลอกแม่น้ำลำคลองในพื้นที่จังหวัดลำปางของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงใหม่ และโครงการขุดลอกลำน้ำแม่ตุ๋ยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อมแล้ว เห็นได้ว่า การดำเนินการขุดลอกแม่น้ำลำคลองดังกล่าวเป็นการดำเนินการโดยอาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ อันมีลักษณะเป็นการบำรุงรักษาแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่เกิดจากภัยแล้งและน้ำท่วม มิได้ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่ในป่าได้รับความเสียหาย เสื่อมสภาพ หรือหมดสิ้นไป ซึ่งโดยหลักการแล้วกฎหมายไม่มุ่งประสงค์จะให้การบำรุงรักษาแหล่งน้ำสาธารณะซึ่งเป็นการบำรุงรักษาป่าอยู่ด้วยในตัวจะต้องได้รับอนุญาตตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ดังนั้น การขุดลอกแม่น้ำลำคลองในพื้นที่จังหวัดลำปางของสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาเชียงใหม่ และโครงการขุดลอกลำน้ำแม่ตุ๋ยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเอื้อม จึงไม่ต้องดำเนินการขออนุญาตตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ แต่อย่างใด

ประเด็นที่สาม กรณีที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แปลง “โคกดินแดง” ซึ่งเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ยังมิได้มีบุคคลใดได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินดังกล่าวจะอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายป่าไม้ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ก่อนหรือไม่ รวมถึงกรณีการขอสัมปทานตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะต้องได้รับอนุญาตตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่ ในประเด็นนี้เห็นว่า ที่ดินของรัฐที่เป็นสาธารณะประโยชน์ซึ่งยังมิได้มีบุคคลใดได้มาตามประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติจะขอใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๙^{๑๒} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง ซึ่งรัฐมนตรีมีอำนาจให้สัมปทาน ให้ หรือให้ใช้ในระยะเวลาอันจำกัดตามมาตรา ๑๒^{๑๓} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อยู่ในความหมายของคำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑)^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ที่ดินดังกล่าวยังอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ผู้ซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ หรือผู้ซึ่งได้รับสัมปทานในที่ดินของรัฐ จะต้องขออนุญาตแผ้วถางป่าตามมาตรา ๕๔^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ นอกเหนือจากการขออนุญาตตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น ๆ ทั้งนี้ ตามนัยความเห็น

^{๑๒} มาตรา ๙ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

(๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า

(๒) ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ

(๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน

^{๑๓} มาตรา ๑๒ ที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครอง รัฐมนตรีมีอำนาจให้สัมปทาน ให้ หรือให้ใช้ในระยะเวลาอันจำกัด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในมาตรานี้ไม่กระทบกระเทือนถึงกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

ของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๗) ที่ได้เคยให้ไว้ในเรื่องเสรีที่ ๒๐๓/๒๕๓๖^{๑๖} ดังนั้น กรณีที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และกรณีการขอสัมปทานในที่ดินของรัฐซึ่งยังมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ดินดังกล่าวตกอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายป่าไม้ ซึ่งต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ด้วย

ประเด็นที่สี่และประเด็นที่ห้า กรณีที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ทบวงการเมืองขอถอนสภาพการเป็นที่สาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จะต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่ เมื่อถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์แล้ว จะถือว่าทบวงการเมืองนั้นเป็นบุคคลผู้ได้ที่ดินมาตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือไม่ และหากต้องก่อสร้างหรือกระทำการใดในที่ดินนั้นจะต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่ และกรณีที่ดินที่ประชาชนมีกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองแล้ว ภายหลังยกให้เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ รวมถึงกรณีที่ราชพัสดุที่กรมธนารักษ์เป็นผู้ดูแลรักษาตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุฯ จะถือเป็น “ป่า” และอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ หรือไม่ นั้น เนื่องจากยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหาในการหารือ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) จึงเห็นควรไม่วินิจฉัยในสองประเด็นนี้

ประเด็นที่หก ในกรณีมีผู้ประสงค์จะเข้าไปยึดถือ ครอบครอง ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ หรือประสงค์จะเข้าไปดำเนินการดูต๋อยในแม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งเป็นที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยบุคคลดังกล่าวได้ดำเนินการขออนุญาตกระทำการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ และได้รับอนุญาตก่อนแล้ว ผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวจึงไม่ใช่บุคคลซึ่งมิได้มีสิทธิครอบครองที่ดินของรัฐตามนัยมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินที่จะต้องดำเนินการขออนุญาตตามมาตรา ๙ อีกแต่อย่างใด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขออนุญาตเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐหรือขออนุญาตดูต๋อย โดยเทียบเคียงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสรีที่ ๓๔๙/๒๕๓๐ กรณีดังกล่าวถูกต้องหรือไม่อย่างไร ในประเด็นนี้ เห็นว่า มาตรา ๙^{๑๗} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กำหนดว่า ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่ และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด (๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า (๒) ทำด้วยประการใดให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ (๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๔) ได้เคยให้ความเห็นในเรื่องเสรีที่ ๓๔๙/๒๕๓๐^{๑๘} สรุปได้ว่า “พื้นที่โครงการก่อสร้างเขื่อนเขี้ยวหลานเป็นป่าที่อยู่ใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้เข้าครอบครองและใช้พื้นที่เพื่อดำเนินการก่อสร้างเขื่อนเขี้ยวหลาน พื้นที่ดำเนินการก่อสร้างจึงไม่มีลักษณะเป็นที่ดินของรัฐซึ่งมิได้มีบุคคลใดมีสิทธิครอบครองตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่อยู่ใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ตามข้อยกเว้นในมาตรา ๙ ดังนั้น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยหรือบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างจึงไม่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๙ และไม่ต้องเสียค่าตอบแทนตามมาตรา ๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแต่อย่างใด”

^{๑๖} บันทึก เรื่อง หารือปัญหาข้อกฎหมายกรณีการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๔๓๑ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๓๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สรุปความได้ว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยการเช่าหรือเช่าซื้อตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตนิคมสร้างตนเองตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ไม่ต้องขออนุญาตแผ้วถางป่าตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เนื่องจากการได้รับอนุญาตตามกฎหมายเฉพาะให้ประกอบเกษตรกรรมย่อมต้องมีการแผ้วถางป่าเพื่อเตรียมพื้นที่ด้วย แต่การตัดฟันหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ เนื่องจากเป็นมาตรการที่เข้มงวดเพื่อที่จะสงวนรักษาไม้หรือของป่าหายากและไม่อยู่ในความหมายของคำว่า “เกษตรกรรม” แต่อย่างใด ส่วนผู้ได้รับอนุญาตตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หากไม่ใช้การได้รับอนุญาตเพื่อประโยชน์ในการเกษตรกรรมแล้วจะต้องขออนุญาตแผ้วถางป่าตามมาตรา ๕๔ นอกเหนือจากการขออนุญาตตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น ๆ และต้องขออนุญาตตัดฟันไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ก่อน

^{๑๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๒, ข้างต้น

^{๑๘} บันทึก เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๙ และมาตรา ๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (กรณีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยหรือบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างเขื่อนเขี้ยวหลานจะต้องขออนุญาตปรับปรุงที่ดินและเสียค่าตอบแทนการใช้ที่ดินของรัฐหรือไม่) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๘๕๘ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๐ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อย่างไรก็ดี การจะนำความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๓๔๙/๒๕๓๐ มาปรับใช้กับกรณี มีผู้ประสงค์จะเข้าไปยึดถือ ครอบครอง ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐในทุกกรณี หรือประสงค์จะเข้าไปดำเนินการดูต๋อราย ในแม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งเป็นที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยถือว่าบุคคลดังกล่าวได้ดำเนินการ ขออนุญาตกระทำการตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ และได้รับอนุญาตก่อนแล้ว ผู้ได้รับอนุญาตดังกล่าวจึงเป็น บุคคลซึ่งมีสิทธิครอบครองที่ดินของรัฐ และไม่ต้องมาดำเนินการขออนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินอีก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการขออนุญาตเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐหรือขออนุญาตดูต๋อราย กรณีดังกล่าวไม่น่าจะถูกต้อง การจะนำความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๓๔๙/๒๕๓๐ มาเทียบเคียงจะต้องพิจารณาข้อเท็จจริง เป็นกรณี ๆ ไป เพราะการที่บุคคลใดได้รับอนุญาตให้กระทำการใด ๆ ตามมาตรา ๕๔^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ มิได้ หมายความว่าบุคคลนั้นจะมีสิทธิครอบครองในที่ดินของรัฐเสมอไป โดยหากเป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้าง แฝวถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่า เพียงแต่ทำให้ผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิเข้าก่อสร้าง แฝวถาง เผาป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าได้โดยไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้นั้น ไม่ได้ก่อให้เกิด สิทธิครอบครองในที่ดินของรัฐแก่ผู้ได้รับอนุญาตอันจะทำให้ผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิแสดงเจตนายึดถือที่ดินของรัฐเพื่อตนเอง หรือผู้อื่นได้ แต่หากเป็นกรณีที่ได้รับอนุญาตให้เข้ายึดถือหรือครอบครองป่าเพื่อตนเองหรือผู้อื่น กรณีนี้ถือว่าผู้ได้รับอนุญาต มีสิทธิครอบครองในที่ดินของรัฐ จึงไม่ต้องมาดำเนินการขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ แห่งประมวล กฎหมายที่ดินอีก ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงกรณีการก่อสร้างเขื่อนเชี่ยวหลานในเรื่องเสร็จที่ ๓๔๙/๒๕๓๐ เป็นกรณีที่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้เข้าครอบครองและใช้พื้นที่เพื่อดำเนินการก่อสร้าง เขื่อนเชี่ยวหลานโดยเฉพาะ จึงถือว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นผู้มีสิทธิครอบครองในที่ดินของรัฐ จึงเข้าข่ายยกเว้น ไม่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามมาตรา ๙ และไม่ต้องเสียค่าตอบแทน ตามมาตรา ๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ตระหนักดีว่า การตีความคำว่า “ป่า” ตามมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ ป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ตามที่ได้ให้ความเห็นไว้ในประเด็นที่หนึ่ง ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อหน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่มีความจำเป็นต้องเข้าดำเนินการในพื้นที่บางแห่งซึ่งไม่มีสภาพเป็นป่าตามความเป็นจริง แต่ถือเป็น “ป่า” ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ เช่น พื้นที่ดินสนามหลวง แม่น้ำเจ้าพระยา หรือคลองต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตเมือง โดยหากมีการ กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการทำให้เสียหายหรือเสื่อมสภาพต่อพื้นที่ดังกล่าวซึ่งเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ก็ต้องขออนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ด้วย แต่เนื่องจากมาตรา ๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ได้บัญญัติข้อยกเว้นคำว่า “ป่า” โดยกำหนดความหมายไว้อย่างชัดเจนว่าหมายความว่า ที่ดินที่ยัง มิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) จึงไม่อาจตีความคำว่า “ป่า” ให้แตกต่างหรือ ขยายความไปจากบทบัญญัติและเจตนารมณ์ในการยกเว้นข้อยกเว้นคำว่า “ป่า” ได้ ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ กฎหมายและสร้างภาระเกินสมควรให้แก่หน่วยงานของรัฐและเอกชนที่มีความจำเป็นต้องเข้าดำเนินการในพื้นที่ใด ๆ ที่ไม่มี สภาพเป็น “ป่า” ตามความเป็นจริง แต่ถือเป็น “ป่า” ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ที่จะต้องมายื่นขออนุญาตแฝวถางป่า ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) จึงมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและกรมป่าไม้ ให้เร่งดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ป่า” ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ให้มีความหมายที่สอดคล้องกับความเป็นจริง และสภาพพื้นที่ความเป็น “ป่า” ในปัจจุบันโดยด่วนต่อไป

(นายดิศทัต โตตระกูล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๕๘

^{๓๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๑, ข้างต้น

หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ

กรณีขอรับบริการข้อมูลข่าวสารจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

การบริการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเลขติดต่อ
การบริการข้อมูลมติคณะรัฐมนตรี		
◎ การเผยแพร่มติคณะรัฐมนตรี	ศูนย์บริการข้อมูลข่าวสาร สำนักบริหารงานสารสนเทศ	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๒๖๘, ๔๓๖ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๒๖๘ e-mail : thaicabinet@thaimail.com thaicabinet@soc.go.th เว็บไซต์ : www.cabinet.thaigov.go.th www.datacenter.soc.go.th
◎ แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรี		
▲ เรื่องทั่วไป (เรื่องพิจารณาและ เรื่องเพื่อทราบ)	สำนักวิเคราะห์เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๓๑๖-๓๑๙, ๓๒๐-๓๓๓ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๙๐๖๔, ๐๒-๒๘๐-๙๐๕๙ e-mail : ocma@soc.go.th
▲ เรื่องทั่วไป (เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการ และผู้บริหาร ของรัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานของรัฐ)	สำนักพัฒนายุทธศาสตร์และ ติดตามนโยบายพิเศษ	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๔๔๑-๔๔๔ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๑๔๔๖ e-mail : spt55@soc.mail.go.th
การบริการข้อมูลราชกิจจานุเบกษา		
◎ วิธีการและขั้นตอนในการส่งเรื่อง เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา	กลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา สำนักนิติธรรม	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๒-๘๐๔๒, ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๑๒๓, ๑๒๕ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๙๐๔๘ e-mail : ratchakitcha@hotmail.com เว็บไซต์ : www.ratchakitcha.soc.go.th
◎ การขอรับบริการข้อมูล ราชกิจจานุเบกษา ทางอินเทอร์เน็ต และการขอรับบริการข้อมูล ด้วยตนเอง	กลุ่มงานราชกิจจานุเบกษา สำนักนิติธรรม	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๑๒๒, ๑๒๖ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๙๐๔๘ e-mail : ratchakitcha@gmail.com เว็บไซต์ : www.ratchakitcha.soc.go.th

การบริการ	ผู้รับผิดชอบ	หมายเลขติดต่อ
การบริการข้อมูลทะเบียนฐานันดร		
● การขอรับบริการข้อมูลฐานันดร (ลำดับในการกำหนดชั้นบุคคล) ผู้ที่ได้รับพระราชทานอิสริยยศฐานันดรศักดิ์ ยศ ตำแหน่งและเครื่องราชอิสริยาภรณ์	กลุ่มงานฐานันดร สำนักกอลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๔๒๕-๔๒๖ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๙๐๘๖ e-mail : satthaporn.s@soc.mail.go.th
การบริการค้นคว้าข้อมูลและเอกสารการบริหารราชการแผ่นดิน		
● การค้นคว้าเอกสารประวัติศาสตร์ ▲ รายงานการประชุม คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๔๗๕-ปัจจุบัน ▲ ตันฉบับกฎหมาย พ.ศ. ๒๔๗๕-ปัจจุบัน ▲ มติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๐๐	กลุ่มอนุรักษ์เอกสารของคณะรัฐมนตรี สำนักบริหารกลาง	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๔๐๔-๔๐๕ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๖๒๖๓
การบริการห้องสมุดสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		
● ห้องสมุดสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กลุ่มอนุรักษ์เอกสารของคณะรัฐมนตรี สำนักบริหารกลาง	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๔๐๔-๔๐๒ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๖๒๖๓
การรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ		
● การรับข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานหรือการให้บริการ	กลุ่มช่วยอำนวยความสะดวก สำนักบริหารกลาง	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๒๗๐, ๕๗๐ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๙๐๔๔
การรับข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริตและการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ		
● การรับข้อร้องเรียนเรื่องการทุจริตและการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ	กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๓ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๖๒๖๓
การบริการเกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์		
● ความรู้เกี่ยวกับเครื่องราชอิสริยาภรณ์	กลุ่มงานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักกอลักษณ์และเครื่องราชอิสริยาภรณ์	โทรศัพท์ ๐๒-๒๘๐-๙๐๐๐ ต่อ ๔๒๓-๔๒๔ โทรสาร ๐๒-๒๘๐-๙๐๗๑ e-mail : decora@soc.mail.go.th
● การขอรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์		
● การขอส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์		

เมตตา

เมตตา เป็นสภาพธรรมที่ดีงาม เป็นสภาพจิตที่ดีงามที่เกิดขึ้นในขณะที่มีความเป็นมิตร มีความเป็นเพื่อน มีความหวังดี มีความปรารถนาดี ไม่มีความหวังร้ายหรือมุ่งร้ายต่อผู้อื่น ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ

การที่**เมตตา**จะมีหรือจะเกิดขึ้นจนมีกำลังยิ่งขึ้นในจิตใจของแต่ละบุคคลนั้นได้ ต้องอาศัยการศึกษาและอบรมในเบื้องต้นต้องเห็นโทษของความโกรธ และเห็นคุณของความไม่โกรธ ประการที่สำคัญ คือ การได้ฟัง ได้ศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงที่เป็นปัจจัยแก่เมตตา ย่อมจะทำให้ความโกรธลดลง และทำให้เมตตาเกิดในชีวิตประจำวันได้

ขณะที่มี**เมตตา**นั้นก็คือ กุศลจิต ประกอบด้วย เจตสิกธรรม มี โอลาะ อโทสะ สติ หิริ โอตตปปะ เป็นต้น ตามควรแก่กุศลจิตขณะนั้น ๆ

ความเข้าใจธรรมะจะเกื้อกูลให้ชีวิตประจำวันมีความดีดรอใจน้อยลง เช่น มีความเป็นมิตรเป็นเพื่อน แทนที่จะมีความโกรธแค้นชิงชังกัน ซึ่งไม่มีประโยชน์อะไรเลย

ที่มา : มุลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา (<http://www.dhammadhome.com/>)

